

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

SBÍRKA KÁZÁNÍ

PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ

II.

2020/2021

OBSAH

1. Žena u studny (<i>Anna Lavická</i>)	9
klíčová slova: milosrdenství, důvěra, voda	
2. Jákobův sen (<i>Drahomíra Havlíčková</i>)	15
klíčová slova: nejistota, identita, odpuštění	
3. Kristův kříž (<i>Ivo David</i>)	21
klíčová slova: spása, oběť, zvěst	
4. O svaté pasivitě (<i>Jakub Keller</i>)	27
klíčová slova: láska, následování, milost	
5. V modlitbách neustávejte (<i>Anna Lavická</i>)	31
klíčová slova: modlitba, láska, pomoc	
6. Budte milosrdní (<i>Jaroslav Pechar</i>)	37
klíčová slova: milosrdenství, oběť, milost	
7. Reptání proti nejpokornějšímu (<i>Libor Chaloupka</i>)	43
klíčová slova: přijetí, pokora, následování	
8. Nepokradeš (<i>Martina Kadlecová</i>)	49
klíčová slova: hřích, následování, zbožnost	
9. Pojdte ke mně všichni (<i>Naděje Čejková</i>)	55
klíčová slova: přijetí, odpuštění, milost	
10. Boží spravedlnost (<i>Radmila Včelná</i>)	61
klíčová slova: milost, spravedlnost, hřích	
11. Cesta Jana Křtitele (<i>Pavla Jandečková</i>)	67
klíčová slova: následování, křest, zvěst	

12. Janovo kázání (Ondřej Macek) 73

klíčová slova: zvěst, spravedlnost, spása

13. Podíl na věčném životě (Pavla Jandečková) 77

klíčová slova: spása, následování, láska

14. Naslouchat druhým (Radmila Včelná) 83

klíčová slova: láska, milosrdenství, blízkost

15. Dělníci na vinici (Ondřej Macek) 89

klíčová slova: následování, nejistota, milost

ŽENA U STUDNY

INTROIT: Ž 42,2-3;12

PÍSEŇ: EZ 42 *Jako jelen mučen žízní*

MODLITBA

Milosrdný Pane, tvůj Duch se vznášel nad vodami, z nichž povstala a začala vzkvétat rozmanitost. Vyznáváme, že nám činí obtíže žít s oprávněnými odlišnostmi. Odpusť nám všechny naše myšlenky, slova i skutky, jimiž jsme narušili jednotu v mnohosti.

Milosrdný Kriste, ty jsi milost a radost mnohých, ty nasloucháš a vyučuješ, dáváš povstat nové naděje a uzdravuješ rány na duši i na těle. Vyznáváme, že jsme nenaslouchali těm, jejichž názory se lišily od našich, nedokázali jsme přinášet slova uzdravení a naděje a svým jednáním jsme odmítali ty, kdo se dovolávali naší solidarity a účasti.

Bože, prameni milosrdenství a milosti, rozprostři nad námi své odpuštění. Kéž nás, tvůj lid, tvá láska promění v pramen živé vody a posílí nás. Prosíme o to skrze Krista, našeho Pána.

Prosím, chcete-li, připojte se společným Pane, smiluj se.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: J 4,5-30

PÍSEŇ: EZ 367 *Studně nepřevážená*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je v Janově evangeliu 4,28-29.

Stojíme v postní době, v polovině čtyřicetidenní cesty, vedoucí k Velikonocům. Víte ale o tom, že původně, v rané církvi, mělo toto čtyřicetidenní období jiný (svůj zvláštní) význam? Že sloužilo jako doba přípravy pro ty, kdo se chystali přijmout křest? A při té přípravě je provázely oddíly z Janova evangelia s

tématem křtu, vody, obmytí, odpuštění... Křtění pak byli na Bílou sobotu, v noci před nedělí velikonoční. Ti, kdo byli již pokřtěni dříve, si uvědomovali potřebu také znovu obnovit milost, kterou ve křtu od Boha přijali. Vnímali to tak, že se na své cestě životem zase lecčím pošpinili a Bohu v lecčem odcizili, tak během toho čtyřicetidenního předkřestního období činili pokání, a tak vznikla postní doba, jak ji tradičně známe: s důrazem na pokání, odříkání, soustředění na modlitbu... Proto připomenout si vděčně svůj křest – své připojení ke Kristu, bez zásluh, z lásky Boží, to, co dobrého jsme přijali, to, že svým životem smíme být napojeni na něj jako pramen, zdroj, občerstvení života, to může být další tón, který způsobí, že půst pak není spojen s jednou smutnou melodií.

Příběh o setkání u studně je osvěžení pro duši, zaprášenou vyhaslými vztahy, pro život, vyprahlý nedostatkem lásky a přijetí, je v něm touha po utišení žízně, hledající občerstvující zdroj pro život, i touha přinést rozvlažení do Bohu odcizeného, vyprahlého světa.

Když se řekne „studna“, jaký obraz se vám vybaví? Studna – pumpa, která dřív stávala na každém dvorku, modře natřená, a bylo potřeba řádně pumpovat, než se naplnily kbelíky stříkající vodou? O prázdninách u babičky jsme se přetahovali, kdo bude pumpovat. Nebo hradní studna, v níž se voda leskne hluboko na dně a bylo by potřeba dlouhého lana nebo řetězu, pevného vědra a silných rukou, než se voda objeví na dosah. Nebo lesní studánka, k níž stačí pokleknout a rukama nabírat chladivou vodu přímo k ústům?

Studny v Ježíšových dobách se podobaly nejspíš té hradní studni, co měla vodu hluboko a

k načerpání bylo potřeba vynaložit nemalou námahu. Studna v krajině byla vzácnost, mohl jí užívat každý, kdo přišel, i když ji někdo vykopal na svém pozemku. Studna s vodou znamenala život. A byla také místo setkávání. Vybaví se vám nějaký biblický příběh takového setkání u studny? K nejznámějším patří setkání Jáкова s Ráchel, pastýřkou, nebo Mojžíše s dcerami knížete Jetra, když jim on, cizinec, pomohl napojit stáda. A pak asi tenhle Janův příběh o Ježíši, unaveném cestou, a o ženě, přicházející za poledne načerpat vodu.

Představa ženy se džbánem může vypadat na první dojem romanticky; z obrázků a filmů si vybavíme urostlou dívku, kráčející ladným krokem a nesoucí na rameni džbán s vodou jako nic... Když si však srovnáme překlady zmíněného biblického textu, řada z nich místo džbán užívá výrazu vědro. A to už zdaleka

není tak romantická představa: žena, vlekoucí vědro, je obtížena všednodenní povinností a leccím dalším, včetně společenského postavení, které striktně vymezovalo její roli. Denně nosit vědro s vodou ze studny, vzdálené kus od vesnice, to byla těžká práce, to byla dřina. A tahle žena si to ztíží ještě tím, že jde pro vodu v poledne, kdy vědro je nejúpornější, nestojí o společnost ostatních žen, které chodí pro vodu spíš v podvečerním vánku, nestojí o jejich řeči. Ví, že její život nestojí za řeč, ví, že nežije ve shodě s tím, co se má, co se očekává, tak se raději uzavírá do samoty než snášet nedůvěřivé pohledy ostatních.

I tentokrát, s vědrem na rameni, unaveně přichází ke studni, ale co to? Tam už někdo sedí, v tuto dobu! A je to muž, nějaký cizinec, jeden z těch namyšlených Judejců nebo Galilejců. Mám já to smůlu, potkat se o samotě s cizím mužem, kdyby nás někdo zahlédl, to bude zase řečí...

„Dej mi napít,“ řekne jí ten muž. Kdyby vedle ní uhodil blesk z čistého nebe, nepřekvapilo by ji to víc. Jak to? To přece... Jsou tady nějaké tradice, hranice, bariéry, copak to lze – jen tak říct – Žid Samařance – dej mi napít? (Copak to jen tak jde – katolík a protestant – napít se z jednoho kalicha?)

Pane, to přece nejde... Kdybys věděla, kdo tě žádá o vodu... A pak se rozproudí rozhovor, který, zvenku viděno, vypadá, že tihle dva společnou řeč nenajdou a že tu k porozumění sotva dojde. Tu situaci, kdy se střetnou lidé různých tradic, náboženství, národností, si dovedeme představit (asi by se dnes nepřišla u studny, spíš třeba na nádraží, ve vlaku, v hospodě, v čekárně u doktora...). Jen ten způsob konverzace nám k tomu nějak neseď, je to příliš filosofická rozprava na všední den.

Však to taky, bratři a sestry, není záznam nějakého běžného rozhovoru, ale janovské povzbuzující kázání do situace církve, která je unavena tlakem (a nedůvěrou) společnosti, a přesto má co dát, nabídnout, když jejím zdrojem je Kristus. Je to i výzva k jednotě: Pít, čerpat, občerstvovat se trvale z jednoho zdroje, z Krista, je to pozvání k vyjití ze stereotypů, které jsme si o těch druhých vytvořili.

Ani tu, ani tam (ani na této hoře, ani v Jeruzalémě), „ale v Duchu a v pravdě, ti kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat. A Otec si přeje, aby ho tak lidé ctíli“. Katolíci, protestanté, charismatici, všichni jsme zváni k jednotě, ne k výlučnosti. Setkání u zdroje, u Ježíše, to umožňuje. A díky Bohu za křest, který

nás tak různé a v různosti nedokonalé spojuje. A to nejen v ekumeně, napříč církvemi, ale také v jedné církvi, a dokonce v jednom sboru, konkrétně i v tom našem.

Samařská žena se u Ježíše setkala s otevřeností a důvěrou (nebudu přece žádat „dej mi napít“ někoho, ke komu nemám důvěru), ale i on se u ní setkal s důvěrou a otevřeností.

Důvěra a otevřenost, to je cesta, na níž se setkáváme s Kristem, na které setkáváme Krista v druhých, často tak odlišných... Tenhle příběh z Janova evangelia nám ukazuje, že je možné budovat nové vztahy navzdory minulosti, zasekané všelijakou nevraživostí a nedůvěrou. Komunikovat navzájem i o nejpálčivějších problémech.

Ježíš se té ženy ptá na jejího muže, který vlastně není jejím mužem, a ona mu pravdivě odpovídá. Takhle oslovit druhého člověka se dá jen v prostředí důvěry – tu Ježíš nastoluje, když prolamuje konvence, hranice a bariéry, když říká: „*Dej mi napít.*“ Se mnou se můžeš podělit o to, co tě tíží, o to své povinné, těžké vědro s vodou. Ježíš oslovuje tu ženu přes její existenciální tíhu a bolest – „*nemáš muže*“. Každého z nás chce Ježíš takto oslovit, dotknout se, třeba i na slabém místě, v tom, kde máme trápení – tak se nás Bůh dotýká chladivě, tišivě, jako když se unavený, vyčerpaný poutník napije čerstvé vody. Proto i my takto můžeme přistupovat k druhým, dotknout se s porozuměním jejich slabého místa, jejich trápení, a nabídnout občerstvující slovo, přes které by mohli zakusit dotyk Boží lásky.

Rozhovor Ježíše a ženy je přerušen příchodem učedníků, kteří se diví – a není to poprvé, kdy nechápou, o co jde, jaký tady právě probíhá zázrak – vzájemného pochopení.

Žena odešla a nechala tam své vědro či svůj džbán. To, co jí denně viselo na ramenou, na čem visel její život (bez vody to nejde), čím sloužila druhým (nosila vodu), nechala u Ježíše. Bez obav, s důvěrou. Neodešla však domů s prázdnou. Nesla s sebou zprávu, osvěžující, možná až dech beroucí, zarážející, jako lok studené vody: „Pojďte se podívat na člověka, který mi toto všechno řekl. Není to snad Mesiáš?“ A oni šli s ní za ním. V důvěře. Není to zázrak?

A není tohle to, o co by nám jako církvi, křesťanům, mělo jít? Nechat svá „vědra“ (to, co každý sám i jako církevní společenství v životě vlečeme, v domnění, že to je to, co potřebujeme, že to je to, čím musíme sloužit, čeho se musíme držet,

v domnění, že to drží nás) u Ježíše a bez nich se posunout v životě o kus dál? A stát se nesvázanými, nezatíženými (třeba církevní tradicí nebo starými spory), otevřenými pro novou službu, silnějšími a moudřejšími ve své víře. A tak i věrohodnějšími pro ostatní, pro ty, které chceme pozvat za Kristem?

MODLITBA

Kriste, nedokážeme si ani do všech důsledků uvědomit, co všechno je nám darováno a čím se před tebou stáváme, díky tomu, že jsi nás potkal a přijal i s tím, co nás trápí. Proto s díky, s údivem a radostí přijímáme to, co nám zvěst Bible tlumočí: že ses postaral o naše odpuštění, o náš pokoj, o to, že k tobě patříme.

Amen.

PÍSEŇ: EZD 682 *Dnes k svému stolu zve nás Pán*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Milý Bože, pomáhej nám, abychom se od Ježíše a samaršské ženy dokázali učit,

že setkání s druhými nám otvírá nové obzory milosti.

Pomáhej nám, abychom překonávali vlastní omezení a přijímali nové výzvy.

Pomáhej nám, abychom při odpovědi na Kristovo oslovení přemáhali nedůvěru důvěrou.

Prosíme, abychom v komunikaci s druhými přemáhali nedůvěru, strach a lhostejnost a počítali s tvou pomocí. Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista.

Otče náš...

POSLÁNÍ

Kdo žízní, ať přistoupí; kdo touží, ať zadarmo nabere vody života.

POŽEHNÁNÍ

Požehnání všemohoucího Boha Otce, Syna i Ducha svatého ať na vás spočine a zůstane s vámi.

PÍSEŇ: EZ 486 Svaté Boží požehnání

JÁKOBŮV SEN

ÚVODNÍ SLOVA

Milé děti, milé sestry a milí bratři, přeji vám dobré nedělní ráno a vítám vás na dnešních bohoslužbách pozdravem apoštola Pavla: „*Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi námi.*“

Amen.

INTROIT: Ž 139,1-2

PÍSEŇ: EZ 164 *Pane, tys mne zkusil*

MODLITBA

Náš milý Bože, někdy se probouzíme s úsměvem na tváři, protože jsme měli krásný sen, dobrou noc, někoho milého vedle sebe, jindy se probouzíme celí rozlámaní a unavení, jako bychom ani nespali, někdy se probouzíme se staženým žaludkem, protože prožíváme stres, těžké období, bolest, nejistotu. I dnes měl každý z nás jinou noc, jiné sny, jiné probuzení, ale spojuje nás to, že tu jsme teď spolu a děkujeme ti společně za nové ráno, chválíme tě za tvou stvořitelskou vynalézavost, za déšť, který oživuje, za naději, která zachraňuje, za naše blízké, za náš sbor, za možnost rozhodnout se, jak dnešní den prožijeme. Tobě buď chvála, Bože, nyní i na věky.

Amen.

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO: Ž 139

PÍSEŇ: EZ 200 *V tvé síle, Pane Bože můj*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v 1. Mojžíšově 28,10-22.

„*Jáko*b vyšel z Beer-šeby a šel do Cháranu. Dorazil na jedno místo a přenocoval tam.“ Zní to skoro jako zápisky z dovolené nebo popis nějakého letního čundru. Ale to je jen zdání.

Jákob není na dovolené ani na prázdninách. Jákob je na útěku. Ukradl svému dvojčeti Ezauovi nejprve jeho prvorozenství a potom i požehnání. Ještě teď slyší ten zoufalý křik svého bratra: „Tati, copak máš jen jedno požehnání? Požehnej mně, také mně, tati!“ Jákob utíká před svým bratrem, protože Ezau ho chce zabít. Jákob utíká před svým otcem, protože by se mu nemohl podívat do očí. Jákob utíká možná i před svou matkou, protože ona ho celý život upřednostňovala a takhle to dopadlo. Ale hlavně Jákob utíká sám před sebou. Nerozumí tomu, co se s ním děje. Získal od svého bratra prvorozenství, ale nepřineslo mu to radost, protože je od Ezaua získal chytrácky a ve slabé chvíli. Dostal od svého otce požehnání, ale nepřineslo mu to pokoj, protože je získal přetvářkou a lstí. To je Jákob, zcela naplňuje význam svého jména – úskočný, křivák, lstivý, ten, co se už od početí strká, od narození chytá druhého za patu, kdo se chce dostat dopředu za každou cenu, nekouká nalevo ani napravo, jeho cesta vede od konfliktu ke konfliktu, jeho život je jeden velký zápas.

Jákob je na útěku, ale před sebou neuteče. Neuteče před svou povahou ani před svou minulostí, je to součást jeho já a bude to s ním cestovat neustále.

Nenajde klid a pokoj, dokud se nezmění, dokud nepřijme sám sebe takového jaký je, dokud se nespokojí s druhým místem, dokud nepřestane pořád tahat někoho za patu, dokud se nenechá vést Bohem.

Kdo jsem? Kam jsem se to dostal? Co mě čeká? Kdo všechno kvůli mému úskočnému a lstivému jednání trpí a trápí se? Uvidím ještě někdy svého bratra, svou matku a svého otce? Odpustí mi? A co Bůh, který všechno vidí, který mě zkoumá a zná, sleduje mou stezku i místo, kde ležím? Takové vtíravé otázky člověka unaví, neuteče před nimi, ale může jim aspoň na chvíli uniknout ve spánku. A tak vzal Jákob jeden z kamenů, možná to byl zbytek nějaké svatyně, postavil jej v hlavách a na tom místě usnul. Jákob, jeden z praotců, usíná na samé hranici zaslíbené země.

A zdá se mu sen. Sen o žebříku. Ten žebřík stál na zemi a jeho vrchol sahal až k nebesům. Žebřík je něco jako most. Most spojuje dva břehy, žebřík spojuje dvě místa, nižší a vyšší. Tenhle žebřík z Jákobova snu spojuje nebe a zemi a nepostavil jej Jákob. To Bůh jej postavil na zem. Bůh sám, ne člověk, otvírá nebe a zpřístupňuje je. A po tom žebříku vystupují a sestupují Boží poslové. Je zajímavé, že nejdříve vystupují, jakoby celou tu dobu šli s Jákobem, chránili ho a nyní jim končí služba. A tak vystupují po žebříku k Bohu a já si představuji, že s sebou k Bohu odnášejí i Jákobovy lsti a úskoky, jeho viny.

A přichází nová četa andělů, ti sestupují od Boha a přinášejí Jákobovi pokoj, smíření,

odpuštění, uklidnění a naději. Připomíná to trochu takovou nebeskou JIPku, jednotku intenzivní péče.

Leží tu raněný muž, schvácený svou lstivou povahou, uhnaný a vyčerpaný. Život se mu zatím moc nevyvedl.

Zápasil o prvenství, o požehnání, ale jenom svými silami, úskoky, tak jak sám uměl nebo spíš neuměl. A teď potřebuje ošetřit, povzbudit, utěšit, dostat novou šanci, aby svůj život změnil. Jméno, které dostal po porodu, není jako prokletí, nemusí určovat jeho kroky navždy. Jákob má jako každý z nás na vybranou, může se změnit, může se nechat změnit. Z Jákoba se může stát Izrael. Z toho úskočně jednajícího, věčně zápasícího se může stát ten, který za sebe nechá bojovat Pána Boha, a tak zvítězí.

Jákob v tom snu zažívá něco úplně nového, co si v bdícím stavu nikdy nedovolil, nechává o sebe pečovat, nechává jednat Hospodina. A Hospodin staví mezi nebem a zemí žebřík, vzniká tu spojnice mezi Jákobem a Bohem, začíná to mezi nimi proudit, na tom žebříku je docela rušno. Jákob sám by se k Bohu nedostal, protože úskokem a lstí se člověk daleko nedostane, natožpak k Bohu. Bůh jde za Jákobem. Bůh se zde přiznává k spícímu uprchlíkovi, k podvodníkovi par excellence, ke svému Jákobovi. Bůh Jákobovi potvrzuje zaslíbení, daná jeho otcům, Abrahamovi a Izákovi. A ještě dává Jákobovi osobní ujištění, náplast na všechny rány: *„Já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš a zase tě přivedu do této země. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil.“*

To vše se odehrálo v noci, v hlubinách snu, protože Jákob ještě není zcela připraven na změnu. Bude to trvat ještě roky, než se z něho stane Izrael. Ale ten sen, to je vize, a ta dává člověku směr a možná i určitou úlevu a lehkost. A tak Jákob vykročil do nového života lehkým krokem.

Když se probudil, cítil Boží blízkost, naplnila ho bázeň, z uprchlíka se stal člověk, který má svůj domov u Boha.

Jákob si najednou uvědomil jednu důležitou věc: Jistě je na tomto místě Hospodin, a já jsem to nevěděl. Tohle místo vzbuzuje bázeň, tady jsem viděl nebe dokořán i pro sebe. Jak často se i my setkáváme s Bohem, s jeho vůlí, s jeho vizí a snem pro nás, a ani nám to v tu chvíli nedojde, až zpětně jako Jákob s vděčností vyznáváme: Byl to Bůh a já to nevěděl, to on vedl mé kroky, dával mi slova do úst, seslal mi sen, postavil mi do cesty anděla, zabránil mi vztáhnout ruku.

Jákob vzal ten kámen, který měl v hlavách, když spal, a postavil jej jako posvátný sloup, svrchu jej polil olejem. Byla to naprosto minimalistická oběť, poděkování Bohu za péči. Tomu místu dal jméno Bét-el, Dům Boží a zavázal se tam slibem: *„Bude-li se mnou Bůh,*

bude-li mě střežit na cestě, na niž jsem se vzdal, dá-li mi chléb k jídlu a šat k odívání a navrátím-li se v pokoji do domu svého otce, bude mi Hospodin Bohem. Tento kámen, který jsem postavil jako posvátný sloup, stane se domem Božím. A ze všeho, co mi dáš, odvedu ti poctivě desátky.“ Jákob tím svým slibem utvrzuje svůj vztah s Bohem, bude to mezi nimi proudit – ty budeš se mnou, Bože, a já budu s tebou.

Jákoba čeká ještě dlouhá cesta proměny, ale už teď ví, že se nemusí bát, změna je možná a nebude na to sám, Pán Bůh mu pomůže. Nemusí už před sebou utíkat, ale může se nechat přetvářet Božím požehnáním. Otcovo požehnání si Jákob tenkrát pro sebe ukradl, ale to Boží požehnání tady v Bét-el ve snu dostal a dostane je jednou i v bdělém stavu u potoka Jabok, až zvítězí sám nad sebou, totiž až konečně prohraje a nechá si požehnat.

Sledovali jsme Jákobův útěk před vším možným a hlavně před ním samotným. A docela jasně jsme mohli vidět, že útěk není řešení; před svými stíny a fantomy, před tím, co jsme v životě udělali nebo neudělali, neutečeme. Cesta vede přes vyznání a přijetí – i to úskočné ve mně, i můj strach, moje křehkost, moje zloba, to jsem já, patří to ke mně, ale mám na vybranou, jak s tím vším naložit. Bůh má moc nás svým požehnáním přetvářet a svou láskou proměňovat naše srdce, když o to budeme prosit a stát. Stojí to za to!

V tichu zkusme nyní přemýšlet, jakým způsobem jsme dosáhli toho, co v životě máme nebo co jsme. Dosáhli jsme toho vlastním úsilím? Nebo manipulací, lží? Nebo to přišlo samo, nebo s pomocí druhých nebo díky Boží milosti?

Před čím v životě utíkáme?

Amen.

MODLITBA

Pane Bože, ty ses potkal s Jákobem ve snu, s námi se setkáváš ve svém Synu Ježíši, jeho kříž se stal žebříkem, který spojuje zemi s nebem, Ježíš nám otevřel nebe. Za to ti děkujeme a prosíme, abys o nás pečoval, abys proměňoval naše srdce i smýšlení a požehnal nám.

Amen.

PÍSEŇ: EZD 618 *Modré nebe, slunce zář*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Skloň k nám své ucho, Bože, pospěš, máme na srdci bolest tohoto světa, bolest

našeho společenství i naši osobní. Věříme, že nás slyšíš a v modlitbě jsi s námi. Nauč nás modlit se a přijímat tvé ticho i tvou odpověď.

Voláme k tobě: Smiluj se nad námi.

Pane, naši planetu stále trápí šířící se virus, některé země jsou na pokraji zhroutilí, jiné se vrací k normálu, jiné opět zavádějí různá opatření. Žijeme v nejistotě, možná si na to už trochu zvykáme, otravuje nás to, ale nemáme to úplně ve své moci. Voláme a toužíme po tvé pomoci.

Voláme k tobě: Smiluj se nad námi.

Jsou prázdniny, je léto, čas táborů, dovolených, odpočinku. Prosíme za děti na táborech, prosíme za evangelické tábory pro mládež, abys jim žehnal, prosíme za všechny, kdo se o děti a mládež v naší církvi starají.

Voláme k tobě: Smiluj se nad námi.

V poslední době jsme byli svědky mnoha železničních neštěstí, prosíme, za ty, kdo při nich někoho blízkého ztratili, prosíme za všechny zraněné, šokované i za ty ze své funkce zodpovědné.

Voláme k tobě: Smiluj se nad námi.

Prosíme za ty, kdo jsou na útěku před pomstou, před politickým pronásledováním, před válkou, chudobou, před svými blízkými, před svým svědomím, před smutkem, výčitkami svědomí. Ochraňuj je a dávej jim zakusit svou uzdravující blízkost.

Voláme k tobě: Smiluj se nad námi.

Prosíme za sebe navzájem, za naše rodiny, za naše děti a vnoučata, aby vrůstali v Krista. Prosíme za všechna setkání, která se v našem sboru konají, i za požehnání pro ty, kdo je připravují a navštěvují. Prosíme, abychom jako církve neutíkali před svým posláním a úkolem, který od tebe máme.

Voláme k tobě: Smiluj se nad námi.

V tichosti ti odevzdáváme naše prosby.

Voláme k tobě: Smiluj se nad námi.

Otče náš...

PÍSEŇ: EZD 631 *Nám pomoz, Pane milý*

POSLÁNÍ: Ef 2,8–10

POŽEHNÁNÍ

*Hle, já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této země.
Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil.*

PÍSEŇ: EZD 636 Z tvé ruky, Pane můj

KRISTŮV KŘÍŽ

POZDRAV

Milosrdenství vám a pokoj i láska budiž rozmnožena.

INTROIT: Ž 25,15.16.20

PÍSEŇ: EZ 25 *K tobě duši pozdvihuji* (sloky 5-7)

MODLITBA

Pane Bože, náš nebeský Otče, přivádíš dnes naše rozmanité životní cesty dohromady, spojuješ je před svou tváří, abychom se setkali všichni s tebou a s tvým slovem. Dáváš nám poznat, že jsme tu na světě jako poutníci. Nic není trvalé, vše se mění a v čase prchá. Ale ty, Bože, jsi na věky, tvé dny nemizí a skutky neupadají v zapomnění. Na tebe je spolehnutí. Tvá vláda lásky a pokoje přetrvá všechny věky. Tvoje slovo a spása jsou neochvějné.

Vyznáváme, Pane, že život církve, našeho sboru, život našich rodin i nás samotných je založen jedině na tvém díle a na tvé milosti. I když si často myslíme pravý opak a jednáme, jako bychom měli všechno pevně v rukou sami. Přesto nemůžeme očekávat posilu, záchranu a dobrou budoucnost odnikud než od tebe. Proto, Hospodine, nebeský Otče, všechny příští dny našeho života svěřujeme tobě a k tobě vzhlížíme s nadějí.

Pane, dej dnes našim rozmanitým cestám nový dobrý směr. Kde selháváme, tam nás podpírej, a milostí a odpuštěním obnov naše síly a naši důvěru, že jen ty nás můžeš vést a vedeš k životu. Dej nám odvahu k rozhodnutí následovat tvého Syna Ježíše Krista. Učiň, prosíme, ať zůstáváme vírou v něm a on v nás ke tvé slávě.

Amen.

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO: Sk 18,1-17 (18-28)

PÍSEŇ: EZD 607 *Bůh je náš Pán a král*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v 1. epištole Korintským 1,10–18.

Přátelé v Kristu, sestry a bratři, každodenní nejobyčejnější život a největší pravdy víry se mají propojovat, mají srůstat v jedno. Život nejde rozdělit na dvě říše, duchovní a světskou. Život kostelní a život rodinný – život duchovní a na druhé straně úplně jiný život pracovní – život zbožnosti a bezbožný život soukromý. K tomu, aby vše dorůstalo v hlubokou jednotu, slouží zvěstování, kázání evangelia. Ale právě tady se rodí jedna z nejzávažnějších otázek: Jak se má kázat? Jak se správně káže o Kristu? Je přece mnoho různých způsobů a metod. Co církev nebo denominace, to jiný způsob, co kazatel, to jiný styl? Jak se v tom zorientovat? Co pokládat za správné? Milí přátelé, na tuto otázku asi nenajdeme nějakou definitivní a jednoznačnou odpověď. V průběhu celých církevních dějin se podoba křesťanského kázání neustále proměňovala a proměňuje dodnes. Že by snad někdo věděl a mohl říci, co je skutečně jediné správné, tomu nevěřím. Ale jsem si jist, že jedno základní a obecně platné hledisko jak kázat, tady je. A platí univerzálně pro celou církev v kterékoli dějinné epoše. On to vlastně stručně, ale vyčerpávajícím způsobem vyslovil apoštol Pavel. O Kristu se totiž správně káže a má kázat tak, aby nepozbyl smyslu Kristův kříž. Ne v moudrosti slov, nýbrž tak, aby Kristův kříž nebyl vyprázdněn.

Proč ale nemá být vlastně Kristův kříž vyprázdněn, proč nemá přijít vniveč svědectví a vyznání o ukřižovaném? Zdá se, že kdyby se v křesťanském zvěstování nekladl tak silný důraz na Ježíšovu smrt na kříži, mohlo by být křesťanství mnohem akceptovatelnější pro širší okruh veřejnosti, pro mnohé intelektuály, myslitele a filozofy různých kulturních a duchovních směrů. Vždyť představa či zobrazení umučeného Ježíše Nazaretského na kříži naprosto odpuzuje. V jakémkoli uměleckém provedení, ať sochařském, malířském, či literárním, podoba muže s trnovou korunou na hlavě a s rukama probítyma hřeby odrazuje; je to nechutné, skandální, absurdní. Například pro buddhisty je ukřižovaný a mrtvý Bůh na popravišti cosi tak nepřijatelného, že křesťanství se podle nich vyžívá v kultu smrti, ne v radostném zvěstování života a očekávání nadějně budoucnosti. Kristův úděl ztroskotance, přibitého na kusu dřeva, je pobuřující pohoršení, urážka všech vznešených citů a mravnosti, skandál. Pro Římany v novozákonní době byl mrtvý, popravený Spasitel – sósótér (tak se říkávalo císařům) – nepřijatelný. To je přece naprostý nesmysl, aby ten, kdo zemřel potupnou smrtí trestance, byl zachránce druhých lidí nebo snad celého světa. To je hloupost, aby mohla jeho smrt přinášet naději pro ostatní a dávat

jim budoucnost. To se přičí všemu, je to proti veškerému zdravému rozumu a moudrosti. A přece apoštolská zvěst (nejen Pavlova, ale celého NZ) trvá na tom, že se v Ježíšově tragickém konci na kříži projevuje a uskutečňuje nepochopitelná Boží milost pro každého, je to událost lásky Boží a Božího slitování s námi lidmi. Je to bláznovství, úplná kravina, ale pro lidi zasažené láskou, milosrdenstvím a odpuštěním je to skutečné Boží působení v životě. Ano, Boží moc v našich konkrétních životech. Proto nemá být zvěst o Ježíšově ukřižování zbavena své působnosti, nemá být vyprázdněna. Kristus – Mesiáš – trpěl a zemřel na kříži. A v něm pro nás lidi trpěl Bůh. Trpěl za nás, za naše hříchy. Bohové různých národů, bohové různých náboženství netrpí. Netrpí s nikým a už vůbec ne za někoho. Biblický Bůh, Hospodin, Otec Ježíše Krista je Bůh, který pro nás v Kristu Ježíši dává sám sebe.

Pro apoštola Pavla to bylo cosi tak šokujícího, paradoxního, zvláštního, že to považoval za centrální obsah svého apoštolského poslání a za ústřední, nejpodstatnější část křesťanského zvěstování. Bez toho není evangelium evangeliem a kázání kázáním.

Víte, milí přátelé, ono by se asi dalo kázat tak, aby se to všem líbilo a vypadalo by to moudře, zajímavě a poučně. Kázat o morálce a etických zásadách, kázat o významu dobra v lidském životě. Také by se dalo hodně mluvit o lásce k bližním a vyzývat k obětavosti či solidaritě s potřebnými. Takových humanistických aktivit je vlastně ve světě veliké a úctyhodné množství. Ale jedinečnost křesťanského kázání – a to teď před Velikonocemi stojí za to zdůraznit – je v tom, že se neopírá o naši dobrou lidskou vůli a naše dobře míněná rozhodnutí, ale že všechno zvěstování i praktický život vychází ze spasitelného díla Božího, které se odehrálo, uskutečnilo v oběti Ježíše Krista na kříži.

Nechápejte to prosím tak, že pohrdáme dobrou vůlí lidí pomáhat jeden druhému, naopak, právě dnes je to nejvíc potřeba. Ani nepodceňujeme význam aktivit a počinů ve jménu humanity a solidarity. Ne. Važme si toho a dělejme to. V tom všem nám prokazuje nenápadně svoji lásku Bůh v bližních, Bůh solidarizující se s námi lidmi ve svém ničím neohraničeném milosrdenství. Ale jedna věc se nesmí zamlčet: Když se vytratí zvěst o spasení skrze Kristův kříž, všechny ty řečičky o lásce, milosrdenství a solidaritě budou jen prázdné laciné žvásty. Bude to jen vyčpělá teologie o lidské dobré vůli a hodném pánbíčkoví. Úplně zmizí drahá, krví beránka Božího ztropená cesta k životu v Bohu, k životu z milosti.

Novozákonní svědkové unisono vyznávají, že jediné slovo o kříži je cesta ke spáse. V této po lidském soudu bláznovské zvěsti a v události Kristovy bezmoci je skryta moc Boží a Boží moudrost. V okamžiku, kdy se toho jakkoli zalekneme a budeme chtít tuto moc a

moudrost Boží něčím nahradit, doplnit či vylepšit, přichází ono největší nebezpečí, že to všechno nejpodstatnější, co k nám lidem přichází od Boha, bude vyprázdněno. Evangelium o našem spasení, které nemůže postrádat zvěst o kříži, nemá být naším kázáním zbaveno účinku tím, že se je budeme pokoušet nějak zkrášlit, humanizovat a vyspravovat, aby bylo přijatelnější, aby znělo moudře, učeně, aby intelektuálně vyhovělo požadavkům kterékoliv doby. Evangelium nemůže být vyprázdněno řečí, která je prostá filosofické moudrosti. Apoštolskému slovu o kříži nemůže na závažnosti ubrat, když bude naším kázáním vyřizováno prostou a někdy velice nedokonalou rétorikou.

Je tu však něco mnohem vážnějšího, co Kristův kříž vyprazdňuje a naprosto diskredituje, a to jsou roztržky, různice a rozepře mezi Kristovými učedníky, mezi členy našich sborů. Ono zmarnění evangelia nespočívá v tom, když nebude křesťanské kázání dost chytré, ale v tom, když se mezi sebou začneme hádat, pomlouvat se a jeden na druhého budeme házet špínu. Když se začneme, jako Korintští, odvolávat na různé lidské autority a učitele, když se budeme zaštiťovat všelijakými zvučnými jmény teologů a vozatajů Božího lidu. Příkládáním svrchované důležitosti kdejakým úřadům a pověřením jako bychom Kristův kříž připravili o účinek; tím úplně pozbývá smyslu. A nesmyslné, bezobsažné jsou tím pádem i naše církevní aktivity, instituce i naše bohoslužby a rovněž naše víra. Ale Bohu buď díky skrze našeho Pána Ježíše Krista, že nás stále znovu evangelium vrací k tomu, co tvoří základ naší víry, života a co je skutečným obsahem křesťanského kázání.

Amen.

PÍSEŇ: S 422 *Jak dobré a utěšené*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Nauč nás, Bože, propojit náš obyčejný život se svatými událostmi života víry. Tak aby svaté nezesvětšelo a světské neztratilo svoji krásu a důležitost.

Prosíme a přimlouváme se, aby našim přátelům a všem, kdo čtou a slyší tvé slovo, souznělo nedělní kázání s všedním životem a ozývalo se nám i tehdy, když nejsme v kostele.

Přimlouváme se za kazatele, kněze a faráře, ať nám kážou tvé slovo. Ať se nechtějí jen vytáhnout, co všechno vědí; že dokážou víc, než druzí kazatelé. Vždyť v církvi při bohoslužbách nejde o divadelní představení. Jde, Bože svatý, o tvoji slávu a naši spásu.

Prosíme, aby zvěst o Kristově kříži nebyla vyprázdněna a znehodnocena naší

touhou po popularitě církve a jejích kazatelů a členů.

Přimlouváme se, abys zbavil pocitu méněcennosti všechny teology, faráře a křesťanské učitele, když se jim zdá, že vědecký svět a především filosofové považují evangelium za bláznovství a pohoršení. Ať se nepokoušejí vylepšit nevylepšitelné.

Také prosíme, abychom nepohoršovali své přátele, blízké a příbuzné tím, že nežijeme věrohodně, a může se jim zdát, že něco předstíráme.

Přimlouváme se za utišení bolestí zpanikařeného světa, který žije pod tlakem výhružek a katastrofických zpráv. Nenech manipulované a vystrašené ve strachu, zmatené ve zmatenosti, sebejisté v bohorovné pýše, rozhádané v hádkách, zklamané ve zklamání. Prosíme, Bože, posiluj všechny oslabené a zasažené corona virem. Zdravé, prosíme, veď k ohleduplnosti a nemocným posílej zdravé přátele. A všechny, kteří zneužívají současnou oslabenost lidí, zbavuj moci a vyžeň je co nejdál od koryt a pozic, ze kterých můžou škodit.

K tobě s důvěrou a oddaností voláme: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: Žd 13,12–19

POŽEHNÁNÍ: Žd 13,20n

A Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl z mrtvých velikého pastýře ovčí, našeho Pána Ježíše, nechť vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků!

PÍSEŇ: EZ 482 *Jak rozkošné a milé*

O SVATÉ PASIVITĚ

POZDRAV

Pokoj vám a milost a dobrá vůle ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého.

INTROIT: Ž 40

Všechnu naději jsem složil v Hospodina. On se ke mně sklonil, slyšel mě, když o pomoc jsem volal. Postavil naše nohy na skálu, dopřál nám bezpečně kráčet a do úst nám vložil novou píseň, chvalozpěv našemu Bohu. Blaze člověku, který doufá v Hospodina, k obludám se neobrací, ani k těm, kteří se uchylují ke lži. Mnoho divů jsi už vykonal, Bože, ve tvých úmyslech s námi se ti nevyrovná nikdo. Kéž nás stále opatruje tvoje milosrdenství a věrnost! Všechnu naději jsme složili v Hospodina. On se k nám sklonil.

PÍSEŇ: EZD 64o Noc odchází a svítá den

MODLITBA

Milý Bože, spoléháme na tvoji přítomnost.

A potřebujeme se opřít o to, co je pevné a stálé od tebe.

Potřebujeme načerpat z pramenů tvé lásky k nám, z tvých slov pro nás.

Tak tu jsme. Poněkud rozkolísaní z toho, co prožíváme.

Přicházíme se ti proto také svěřit. Svěřit s tím, co nás zviklalo, vyčerpalo, znavilo, zneprůchodnilo.

Svěřit ti slova a příběhy lidí, které dnes neseme v srdci. I svá slova osobní.

Věříme, že jsi vyhrnul cestu ke každé a každému. V Kristu. Láskou.

A díky, že ve víře nejsme sami.

Amen.

PÍSEŇ: S 467 *Ubi caritas*

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO: Gn 12,1-4

KÁZÁNÍ

Základem kázání je jedna věta z evangelia podle Jana 15,16a: „*Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás.*“

Dnes bych vás chtěl pozvat, abyste si odpočinuli od rozhodování. Zvu vás ke svaté pasivitě. Nebojte se, mám k tomu dobré důvody. První a hlavní důvod je slovo evangelia: „*Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás.*“ To slovo je pro vás. Druhý důvod: Mám dojem, že naše rozhodovací procesy už dlouho běží na plné obrátky. Až to skoro přestává být zdravé.

Vím, že rozhodování nelze z našich dnů vynechat. Začíná hned po ránu, vstáváním, hygienou, jídlem, cestou nebo necestou, prací i relaxací, zaměřováním své pozornosti. Je krásné, že se o tolika věcech rozhodovat můžeme. A mnohdy svobodně. Jenomže se nám kupí hromada rozhodování, se kterými nemáme ještě žádnou zkušenost, pro které nemáme solidní podklady. Nevíme si rady, odsouváme smluvené a nevíme, jak to nahradit, váháme u tolika kroků...

Co kdyby slavení dnešní neděle znamenalo přijmout pozvání k pravému odpočinku?

Vypněte motory rozhodovacích procesů. Alespoň na chvíli. Třeba při modlitbě, třeba v naslouchání, třeba v tichu. Asi jste to už udělali při vstupu do tohoto prostoru. Dnes můžete vypnout i při kázání nebo pak cestou domů, dejte si na to čas třeba do večera. Restart motorů vás sice nemine, to je jasné, ale dar svátku, dar neděle, dnes znamená: „*Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás.*“ Odpočiňte si dnes od voleb všeho druhu (pokud možno).

Jak to je u Abrahama? Ten se přece rozhoduje. A moudře. Slyší volání: Odejdi do země, kterou ti ukážu. A vydá se na cestu a jde, i když neví, kam to bude, i když toho tolik opouští, ruší, odvolává, odsunuje, opouští to, co zná. Protože: Uslyší... a jde. Copak se nestal praotcem víry právě svým rozhodnutím? Zdá se, že ano. Však také vzniklo mnoho teologických spisů a kázání na téma víry jako rozhodnutí, kroku do neznáma, spolehnutí. Jsou to spisy úctyhodné, pomáhající, povzbuzující k odvážným krokům víry. Ale tušíme tam mezi řádky i Abrahamovu zkušenost s hlasem, který říká: Ne ty jsi vyvolil mne, ale já jsme tě dnes vyvolil, povolal, pozval. Na mé vyvolení se spolehni. Abraham má nejspíš vypnuté motory svých rozumných rozhodovacích procesů, které by řídily jím osvojené podložené argumenty. A asi se neptá: Co na to Sára?

Věřím, že se Abraham vydává na cestu a jde proto, že... asi v nějakém vnitřním ztišení... nebo ... nevím, nějak slyší: To já jsem tě dnes vyvolil. Staneš se požehnáním. Budu s tebou a skrze tebe pro druhé – je to mé svobodné Boží rozhodnutí. Tak teď o něm víš.

Od otce Abrahama nechte své myšlenky klidně putovat dál. Ať doputují třeba až k souvislostem vašeho křtu. Až k větě: Ty jsi můj milovaný syn, ty jsi má milovaná dcera, tebe jsem si vyvolil.

Až k tomu, že při vašem křtu nejspíš zazněla nebo jednou zazní slova: Hospodin ti žehná a učiní tě požehnáním pro ty, se kterými půjdeš.

Jak to je s učedníky? Dva z nich jsou zrovna v rozhovoru s Janem Křtitelem. Spatří Ježíše, jak jde okolo... Nepíše se, o čem zrovna mluvili, co do té doby řešili, na co asi mysleli.

Každopádně vypnuli motory svých rozběhnutých rozhovorů. A možná, po chvíli ticha, Jan říká: „*Hle, beránek Boží.*“ A ti dva učedníci to slyší a jdou za ním. Jsou povoláni? Jen takhle? Co v té Janově větě slyší? To za ně nepovím. Co vy v tom slyšíte? Co já v tom slyším? Nepovím. Ale přál bych si, aby se takhle kázalo. Jednou větou. Jednou větou, která ukáže, odkáže, pozve, povolá. První učedníci jdou za Kristem proto, že k němu byli odkázáni.

Slyší a následují. Přitom... Jan je k tomu nijak výslovně nevyzývá. Jen vydává jedno z nestručnějších svědectví o tom, kdo je Kristus. „*Hle, beránek Boží.*“ A jim už nějak dojde – to je ten, který snímá bídu světa, svým životem, svou smrtí, svou krví. Snímá bídu světa. Takže i moji bídu, i mých rodičů, i mých blízkých, i těch, kteří mi blízcí vůbec nejsou. Jdou za ním.

Nečekají na tiskovku, nepřevalují argumenty pro a proti. Nečekají, až se to otestuje, až k tomu někdo uspořádá teologickou konferenci, až se vydá katechismus, až někdo přesně řekne, čemu tedy stojí za to věřit. Jdou za ním! A myslím, že to není z nezodpovědnosti ani z bláznovství ani z lehkomyšlnosti ani z neznalosti. Zkrátka slyší, že je to povolání pro ně, že si je našlo. Nemá smysl, abych to zkoušel nějak vysvětlit. Nemohu to povědět za ně.

Ale mohu zmínit, že pak, na cestě, začnou nové rozhovory v Kristově přítomnosti. A ptají se v nich: Kam to asi povede? A on jim odpovídá: Pojd'te a uvidíte. Tak jdou a vidí (což v janovském slovníku znamená věří) a zůstávají v jeho blízkosti.

Prošli jsme si, jak to bylo s Abrahamem, jak s učedníky. Jenže mluvit za ně nedovedeme. A co vy? Kdy je pro vás neděle? Kdy slyšíte: Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás?

Amen.

PÍSEŇ: EZ 292 *Tak Bůh tento svět miloval* (sloky 1–4)

MODLITBA

Milý Bože, děkujeme za neděli. A prosíme: chraň nás od Zlého.

Když jsme na křižovatce, dej nám vidět za nejbližší zatáčku.

Když jedeme z kopce, padáme, vezeme se s davem, zadrž nás.

Když stoupáme vzhůru nadmutí pýchou, uzemni nás.

Když jsme skleslí, bez naděje, ve tmě, zvedni náš pohled vzhůru.

Když jsme vzdali snahu žít v pravdě, připomeň se nám, dej sílu tě hledat.

Když poodkrýváme závěs zakázaného, varuj nás.

Bud' nám strážcem po pravici, andělem po levici,

ochráncem shora, pevnou zemí pod nohama, světlem před námi,

pevnou paží za našimi zády.

Otče náš...

POSLÁNÍ: Kol 3,12–14

POŽEHNÁNÍ

Láska Kristova se vás zmocňuje dnes a znovu. Proměňuje a posiluje vás pro vztahy k druhým lidem. Naplňuje vaše srdce odvahou i radostí v tom, co žijete. A požehnání Boha Otce i Syna i Ducha svatého zůstává mezi vámi a s vámi navždy. A je ho dost skrze vás i pro druhé.

Amen.

PÍSEŇ: EZ 550 *Až potud nám pomáhal Hospodin z milosti*

V MODLITBÁCH NEUSTÁVEJTE

INTROIT: Ž 138,1–3

PÍSEŇ: EZ 138 *Srdcem celým tebe, Pane*

MODLITBA

Milý Bože, dnes ráno tady před tebou myslíme na tento začínající den. Daroval jsi nám jej k odpočínutí a k radosti. Prosíme, pomoz nám, abychom jej takový od tebe přijali. Vyznáváme, že nedokážeme udělat všechno tak, jak si přeješ, pomoz nám dnes konat svoji vůli lépe než včera. I když nejsme schopni nesobecky milovat všechny, dej, abychom nikoho, koho potkáme, nezarmoutili. I když naše srdce neobsáhne tvoji velikost, dej nám důvěru učinit vždy další krok k porozumění tobě. Děkujeme, že nám k tomu dáváš vždy novou příležitost. Děkujeme za tvé slovo, děkujeme, že můžeme slavit neděli, děkujeme za naději vzkříšení. Skrze Krista, našeho Pána.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Ž 39

PÍSEŇ: EZD 614 *Vzdávám ti, Bože, chválu svou*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Lk 18,1–8. Tento příběh bychom mohli shrnout a aktualizovat veršem z 1. listu Tesalonickým 5,17 „*V modlitbách neustávejte.*“

Co je důležité pro dobré vztahy? Aby fungovaly? Jestli chcete říct, že láska, tak ano, ta je nezbytná; teď ale myslím, co je důležité dělat, aby vztahy byly a

zůstaly dobré. Komunikovat! Mluvit s druhými, sdílet se, vyprávět si. Bez toho společný vztah chřadne; to bývá častý problém vyhaslých vztahů, že si nemáme co říct – s přáteli, v manželství, ale také s Bohem.

Tématem dnešního kázání je modlitba. Když probíráme s konfirmandy katechismus, tam je modlitba popsána jako „rozhovor s Bohem“. Trochu přesněji by se dalo říci, že modlitba je řeč víry. Bez modlitby nelze žít jako křesťan. To asi všichni víme. Není otázka, zda se máme modlit, problém spíš bývá, jak se modlit. Protože mnoho důvodů a mnoho vnějších forem našeho života způsobilo, že se tisíciletá samozřejmost modlitby vytratila.

Kdyby se vás někdo zeptal, jak a kdy a jak často se modlíte, čemu své modlitby věnujete, co v nich s Pánem Bohem probíráte, asi byste to považovali za dotaz, na který nemáte samozřejmou odpověď a asi byste si i pomysleli, že dotýčný zachází příliš daleko.

Možná až do poloviny 20. století se rozumělo samo sebou, že ti, kdo věřili v Boha, kdo učinili víru v Boha středem svého života, se také k Bohu, k Ježíši Kristu, k Duchu svatému modlí. Minimálně ranní a večerní modlitba a také modlitba před jídlem byly považovány za samozřejmé. Ale přibližně v polovině století se situace změnila – mimo jiné s nástupem „zlatých šedesátých“, s revoltou mládeže, s technickým pokrokem, s proměnou životního stylu, když rodiny začaly žít tak odlišným způsobem od toho, jakým žila ještě předválečná generace. Modlitba se začala stávat věcí nesamozřejmou. Protože nesamozřejmou se stávala víra v Boha.

Proč k sobě víra a modlitba patří a proč je tedy modlitba pro víru nutná? Odpověď je v podstatě velmi prostá: Protože víra sama je spjata s jazykem. Co děláme, když se vědomě pokoušíme praktikovat svoji víru, probouzet v sobě naději, důvěru v Boha, když se chceme odevzdat Bohu, přiznat svoji vinu? Vždycky to musíme formulovat, vyjádřit slovy, přinejmenším vnitřně, ale možná i navenek. Řekneme například: „Věřím v tebe. Spoléhám na tebe... Chtěla bych, abys pro mne byl důležitější než všechno ostatní... Porušila jsem tvá přikázání... Prosím tě o pokoj... Prosím tě o pomoc.“

Všimli jste si toho, že kdykoli se k Bohu obracíme v modlitbě, děláme to formou osobního oslovení? Dovedete si představit, že bychom se modlili: „Ať se mi pomůže... Je spoléháno, že se mi odpustí...“ (Jistě vám to připomnělo komické situace z Poláčkovy knihy „Hostinec u kamenného stolu“, kde dva

bratři spolu nemluví, protože se na sebe hněvají a komunikují spolu takto absurdně.)

Když mluvíme s Bohem, vždycky se jedná o oslovení ve formě já-ty. Přesně toto je modlitba. Modlit se znamená oslovovat Boha, vyslovovat náš vztah k němu. Modlitba je řeč víry. V každé modlitbě, ať zní jakkoli, je zahrnuta skutečnost „Věřím v tebe. Důvěřuji ti“.

Tato skutečnost je výstižně ilustrována na příběhu vdovy, která chodila žádat soudce, aby se jí zastal. Ona nechodila po městě a nevykládala každému na potkání: „Měl by se mě zastat“; chodila přímo k němu, oslovovala ho konkrétně a osobně. Věřila, že jí pomůže. A což teprve Bůh! To je Ježíšova pointa toho příběhu. Komunikujte s Bohem, oslovujte jej, důvěřujte mu! Apoštol Pavel totéž úsporně vyjádřil slovy: „*V modlitbách neustávejte*.“

Jak už jsme si řekli, žijeme v diametrálně odlišné době než apoštol Pavel a první křesťanské sbory, a žijeme tedy i v nové situaci víry. Jak lze dostat té radě nebo požadavku „*V modlitbách neustávejte*“? A je vůbec možné a přípustné mluvit křesťanu do jeho modlení? Lidská modlitba je přece tak osobní jako lidská tvář nebo lidský hlas. Má svůj osobní styl, jako má každý život svůj osobní styl – pokud člověk prostě nesplyne s davem a nedělá to, co dělá každý. Na osobní modlitbu nejde uplatňovat žádné jednotící šablony a směrnice.

A přesto je modlení konkrétní, praktická činnost. Probíhá v určité situaci, za určitých okolností, které jsou dost omezující, stačí jmenovat jen náš neustálý spěch od rána do večera... Tak si přece jen dovolím nabídnout několik postřehů, které mohou s „prací modlitby“ pomoci. Protože modlit se tak, že nebudu oslovovat jen Boha své víry, ale zároveň zůstanu věrná zemi, na níž žiju, moje modlitba nebude útěk před světem a lidmi, ale bude se před Bohem ke světu a k lidem hlásit, a před světem a lidmi se bude hlásit k Bohu – taková modlitba je pracná. Musím přiznat, že někdy si ve svém úsilí o modlitbu připadám jako cyklista, zápolící na otevřené silnici s protivětrem.

Myslím, že to taky znáte: Začnete se modlit Otčenáš, ale nejpozději u slov „*chléb náš vezdejší dej nám dnes*“ už možná nejste myšlenkami u toho, co vyslovujete. Prostě se neumím modlit, říkáte si potom, ale vlastně tím myslíte: Nedokážu se soustředit, nedokážu zůstat u věci (dřív se říkávalo „nemodlím se zbožně“).

Asi každý z nás, jak tady sedíme, by mohl říct, čím to je způsobeno, proč se nedokážeme na modlitbu během dne soustředit: únavou, něco nás vyrušuje, pořád kolem někdo je, nemáme vnitřní klid ani dost času... Nakonec jsme rádi, když v půlminutové modlitbě před jídlem na Boha pomyslíme.

Bratři a sestry, netrapme se tím. I v ideálních podmínkách modlitba vyžaduje námahu a úsilí. Nemusíme mít tedy špatné svědomí, že máme potíž se modlit soustředěně. Všude tam, kde se navzdory všem svým každodenním povinnostem, všem starostem, bez ohledu na všechna rozptylování a častou nemožnost soustředění odvážíme oslovit Boha, tam už milost modlitby koná své dílo.

Tím spíš ale můžeme hojněji využívat něčeho, čemu se říká „krátká modlitba“ (a nemyslí se tím modlitba ve shromáždění, když se kazatel modlí dobu kratší než pět minut). Krátkou modlitbou se myslí modlitba osobní. Krátká modlitba vyjadřuje několika slovy, stručnou větou, co právě cítím, co si uvědomuju: radost, vděčnost, starost tíseň, únavu, vinu... Není potřeba ji konat ráno, v poledne a večer, ale kdykoli na to pomyslím. Krátká modlitba může znít: Pane, smiluj se, daruj nám svůj pokoj, sláva Otci i Synu i Duchu svatému, díky Bože, za tu krásu kolem, buď pochválen za tuto jedinečnou chvíli... Anebo: Pane, nevím si rady, Pane, už ztrácím naději! Bože, prosím, pomoz tomu člověku, Kriste, prosím, dej abych to vydržela... Ale především znovu a znovu: Pane, důvěřuji ti. Nic nám nebrání, abychom si na krátkou modlitbu opravu zvykli, pustili si ji do života, abychom ji vyslovovali během dne (ať už v nitru, nebo nahlas) co nejčastěji. Aby Bůh byl takříkajíc první adresou, kam se obrácíme s tím, co nás zaměstnává. Takhle nám modlení „přejde do krve“ a pak se skutečně modlíme stále, tak jak to měl na mysli apoštol Pavel.

My jsme dnes na začátku bohoslužeb četli žalm 39. Žalmy jsou modlitební písně. Jsou pro naše modlení vynikající „pomůcka“. Můžeme se podle nich učit, jak Bohu vzdávat chválu, jak mu děkovat, jak ho prosit, ale také, jak mu vyprávět o svém životě, vylévat před ním své srdce. Jako David v tom žalmu devětatřicátém: *„Srdce pálilo mě v hrudi, promluvil jsem svým jazykem takto...”*

K vyprávění nemusí být člověk v té „správné náladě“. K velebení nám často chybí patřičný vzlet, děkovná modlitba se nehodí na všechno, co prožíváme, vina nás spíš zbavuje řeči, než aby nás nutila k vyznání. Co kdybychom místo

toho jednoduše vyprávěli, co se mi stalo, co očekávám, co naplňuje moji mysl, čím se zabývám, z čeho mám strach... Jako bychom to vyprávěli dobrému příteli, kterým Kristus, pro lásku Boží, přece je. Není právě tohle způsob modlitby, odpovídající svou věcností a konkrétností i věcnému stylu dnešního života víry?

Když v modlitbě Bohu vyprávím, stavím ho do centra svého zájmu. Oslovuji ho, počítám s ním, věřím, že mě slyší, že jsem s ním v kontaktu, že mu na mě záleží. Když se takto modlíme, děláme v praxi to, čemu se říká „věřit“, důvěřujeme, že Bůh je uprostřed tohoto světa člověku nablízku. Immanuel – s námi Bůh. Bohu díky!

Amen.

MODLITBA

Ježíši blízký, Bože, děkujeme ti, že tě můžeme důvěrně oslovovat, že jsi nám nabídl tykání, že máš pro nás otevřené a naslouchající srdce. Děkujeme, že o nás stojíš a dáváš nám to najevo. Děkujeme, že ti „stojíme za slovo“. Prosíme, pomáhej nám, aby mezi tebou a námi „řeč nestála“.

Amen.

PÍSEŇ: EZD 69o *Soudce všeho světa, Bože*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, prosíme tě o dlouhý dech.

Abychom měli trpělivost s druhými i se sebou.

Spolu voláme: Pane, smiluj se!

Prosíme o dlouhý dech při hledání životní cesty.

Ať vytrváme a nezapomínáme, že jdeš před námi.

Spolu voláme: Pane, smiluj se!

Prosíme o dlouhý dech pro členy naše nejbližší.

I když občas dochází k nedorozuměním a konfliktům,

dej, ať neztrácíme schopnost spolu mluvit,

dej, ať máme sílu stále znovu si odpouštět.

Spolu voláme: Pane, smiluj se!

Prosíme o dlouhý dech pro všechny, kteří bojují o porozumění mezi lidmi i mezi národy.

Spolu voláme: Pane, smiluj se!

Prosíme o dlouhý dech pro ty, kteří se starají o nemocné, trpící, postižené.

Spolu voláme: Pane, smiluj se!

Prosíme o dlouhý dech i pro církve.

Abychom neklesali na mysli, nýbrž aby se nás zmocnila naděje.

Spolu voláme: Pane, smiluj se!

Kriste, náš příteli a bratře, ve tvém jménu se modlíme, jak jsi nás naučil: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: Ef 6,18

POŽEHNÁNÍ:

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha Svatého budiž s vámi se všemi.

PÍSEŇ: EZ 161 *Tebe, Bože, chválíme*

BUĎTE MILOSRDNÍ

POZDRAV

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

INTROIT: Ž 118,1-4

PÍSEŇ: EZ 118 *Ó chvalte laskavého Pána*

MODLITBA

Panovníku Hospodine, Bože náš, svoláváš nás ve jménu svého Syna Ježíše Krista a dáváš se nám poznat jako milosrdný Otec. Prosíme tě, dej, ať shromáždění tvého lidu provane tvůj Duch, aby všechno zlé, hříšné a nepřátelské vyvětral, aby to, co je zkostnatělé a do mrtvého zvyku vychladlé, osvěžil a probral k životu. Aby se shromáždění církve stala znamením tvé přítomnosti a naplňovalo se v nich tvé dílo.

Otče, Bože, s nadějí na vyslyšení našich modliteb se k tobě obracíme, tvoje jméno oslavujeme a tvé slovo očekáváme. Smiluj se nad námi a svou mocí obnov společenství našeho sboru, abychom vytrvali ve víře, překonávali strach, rozhojnili se v lásce a službě pro tvé království. Každou rozpolcenost a rozdvojenost naší duše a našeho společenství sceluj a dej, abychom dnes v kříži Kristově rozpoznali své spasení a tvou slávu i vítězství.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: 2S 9,1-12

PÍSEŇ: EZD 681 *Bud' Bohu sláva*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Lukášovu evangeliu 6,36.

Milí bratři a milé sestry, bude to dnes o milosrdenství. O milosrdenství Božím (které je

věčné, jak jsme s žalmistou vyznávali už na začátku bohoslužeb), ale i o milosrdenství lidském, jak bylo v prvním čtení. Jedno i druhé, tedy milosrdenství Boží i lidské, nám pak spojuje Pán Ježíš v dnešním hlavním čtení, ve kterém nás vyzývá, abychom si my, lidé, z toho Božího milosrdenství brali příklad.

Odrazme se v přemýšlení nad milosrdenstvím od milosrdenství Božího. Nejzřetelněji je poznáváme na Ježíši Kristu. Ježíšovo veřejné působení je naplněno reálnými skutky pomoci lidem kolem něho. Kolik z těch lidí si Ježíšovu pomoc opravdu zasloužilo? Není ani jeden. Nikde nevidíme někoho, kdo by mohl říct, že si Ježíšovu pomoc zaslouží v tom slova smyslu, že už toho udělal sám tolik, že je jen logické, spravedlivé a pochopitelné, když Pán Ježíš pro něho promění vodu ve víno, uzdraví mu dítě, vzkřísí bratra, vyléčí hluchotu či slepotu nebo vyžene démony. Pokud není Pán Ježíš sám iniciátor, tak za ním všichni přicházejí s pokornou prosbou a vědomím že Ježíšova pomoc stojí a padá s jeho milosrdenstvím. S tím, že se slituje.

Celý Ježíšův život pak směřuje k Velikonocům. Na Golgotě a v zahradním hrobě se cesta Ježíšova milosrdného slitování nad lidmi završuje. Tady je potřeba to trochu vysvětlit.

Proč vlastně šel Pán Ježíš na kříž, proč zemřel, co znamená, že zemřel za naše hříchy.

Asi nejznámější výklad vychází z označení Pána Ježíše jako „*beránka Božího, který snímá hřích světa*“, jak Pána Ježíše označil Jan Křtitel (J 1,29). Tento obraz reflektuje tehdy běžnou praxi oběti za hřích, která byla v chrámu přinášena každý den (Ex 29,36). Vycházela z rozpoznání, že Bůh je spravedlivý. Nemůže přehlížet a nepotrestat něco, o čem řekl, že je to špatné a že to potrestá. V tomto chápání vidíme na jedné straně Boha spravedlivě rozhořčeného našimi hříchy a na druhé straně nás, kteří bychom za tyto hříchy měli být potrestáni. Pro Izraelce bylo zcela srozumitelné a pochopitelné, že si za svoje hříchy jako trest zaslouží smrt, ale že místo nich zástupně umírá nějaké zvíře. Tak bylo učiněno zadost Boží spravedlnosti.

Je to logické – „*má dáti-dal*“. V této logice usmiřující oběti pak je Pán Ježíš „*beránek Boží, který snímá hřích světa*“. Rozdíl oproti chrámové oběti je jen v síle účinku. Pán Ježíš jako obětní beránek se obětoval za naše hříchy jednou provždy, aby už žádná další oběť za hříchy nemusela být obětována (Žd 10,10–12). „*Má vina byla potrestána...*“ zpívali jsme v 118. žalmu a v prorockém výhledu tak můžeme vidět až na Golgotu a tak ono „*...však k životu mne vzbudil zas*“ vztáhnout i na sebe. Na Golgotě byly potrestány naše viny, a my tak získáváme věčný život.

Motiv zástupné oběti ale dnes už tak srozumitelný není. Jiný obraz, který možná bude v dnešní době srozumitelnější, hovoří o dluhu, který před Bohem máme. Opět je to

spravedlivý Bůh, u kterého však máme nesplacitelný dluh. Známe to podobenství o služebníkovi, který králi dlužil mnoho tisíc hřiven a král mu dluh odpustil (Mt 18,23n). Apoštol na tento obraz dluhu naváže v listě Koloským (2,13-14): „*Bůh nás probudil k životu spolu s Kristem a všechny viny nám odpustil. Vymazal dlužní úpis, jehož ustanovení svědčila proti nám, a zcela jej zrušil tím, že jej přibil na kříž.*“ Můžeme si to myslím snadno představit – víme, co to je dlužní úpis a dokážeme si snadno představit, co to znamená, když za námi s tím dlužním úpisem exekutor přijde. Nebude se na nic ptát. Zaplatit se musí. Jenže náhle za námi přijde sám věřitel, ten dlužní úpis vezme a před našima očima jej roztrhá. Zničí. Čistě účetně to tedy je tak, že to, co jsme dlužili a měli vrátit, vezme na sebe. Už to nechce. Jakoby to zaplatil sám sobě. Účetně je vše v pořádku, spravedlnosti bylo učiněno zadost.

Ale ani tento účetnicko-právní výklad nepostihne to skutečně podstatné, v pravém smyslu tohoto slova tedy „stojící pod“. Nepostihne důvod. Proč?! Proč by to do háje měl někdo dělat? Proč za mnou někdo přijde s dlužním úpisem a před mýma očima jej roztrhá? A jsme u základního slova dnešního kázání – milosrdenství. „*Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.*“ (J 3,16) Boží láska, která dělá první krok k lidem v době, kdy oni jsou k Bohu stále ještě otočeni zády. „*V tom je láska: ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás a poslal svého Syna jako oběť smíření za naše hříchy.*“ (1J 4,10) Boží nečekaný příchod k lidem. Boží nenárokovatelné milosrdenství, Boží nelogické slitování, Boží nezasloužitelné sklonění k nám, lidem. „*Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné.*“ Ne proto, jací jsme my, ale protože Bůh je dobrý a jeho milosrdenství je věčné, do naší čiré právnícko-účetní logiky hříchu a trestu může vstoupit s něčím nečekaným a nelogickým.

Když jsem přemýšlel nad základním znakem milosrdenství, právě jeho nečekanost a nelogičnost mi jako základní znak připadla. To, co udělal milosrdný Bůh v Ježíši Kristu, to se nedá vysvětlit, zdůvodnit jinak než jeho milosrdenstvím.

Když Ježíš říkal svým učedníkům ono „*Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec,*“ apeloval právě na takovou nečekanost a nelogičnost rozhodování, jaké mají jeho učedníci dělat. „*Jestliže milujete jen ty, kdo vás milují, můžete za to očekávat Boží uznání? Vždyť i hříšníci milují ty, kdo je milují. Činíte-li dobře těm, kdo vám dobře činí, můžete za to očekávat Boží uznání? Vždyť totéž činí i hříšníci.*“ (Lk 6,32-33) Jestliže se budete chovat striktně logicky, dá se to pochopit. Takhle myslí kdekdo. „*Vždyť i hříšníci půjčují hříšníkům, aby to zase dostali nazpátek.*“ (v. 34) Ale vy jednejte jinak. Vneste do tohoto

světa nečekanost Božího milosrdenství. Jako se k vám milosrdně – tedy nečekaně a nelogicky! – sklonil Bůh, tak milosrdně – tedy nečekaně a nelogicky! – jednejte i vy (Lk 6,27 – pořád jsme v kontextu dnešního hlavního čtení!). Bud'te milosrdní! *„Dobře číňte těm, kteří vás nenávidí. Žehnejte těm, kteří vás proklínají, modlete se za ty, kteří vám ubližují. Jednejte nečekaně! Tomu, kdo tě udeří do tváře, nastav i druhou, a bude-li ti brát plášť, nech mu i košili! Každému, kdo tě prosí, dávej, a co ti někdo vezme, nepožaduj zpět. Jednejte nelogicky! „Milujte své nepřátele; číňte dobře, půjčujte a nic nečekejte zpět. A vaše odměna bude hojná: budete syny Nejvyššího, neboť on je dobrý k nevďečným i zlým. Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.“*

Naše milosrdenství je důsledek našeho vztahu s Bohem. V tom je nám dobrým vzorem David. Král David. V nastolovacích rituálech tehdejší doby byl král nazván Božím synem. Slyšíme to z druhého žalmu, když tam král o Bohu říká: *„On mi řekl: ‚Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil!‘“* Právě ve vztahu s Bohem nám může být David dobrým vzorem, jak nám ukazuje historicky epizodní, ale pro poznání Boží vůle nadmíru důležitý příběh z dnešního prvního čtení.

Král Saul padl v bitvě u Gilboa, s ním i prvorozený syn Jónatan a ještě další dva Jónatanovi bratři. Na trůn nastupuje Saulův zeť David. Bitvou u Gilboa ale nevymřeli všichni Saulovi potomci. Případní pretendenti jsou v počátcích Davidovy vlády postupně likvidováni. Aktéři si dělají naději na Davidovu vděčnost, ale David to odmítá a za takové skutky jejich pachatele trestá. Tohle není jeho styl vlády. Nu, to by šlo ještě pochopit jako královský důraz na právo a spravedlnost. Jenže pak se David ptá: *„Zdalipak zůstal ještě někdo ze Saulova domu? Rád bych mu kvůli Jónatanovi prokázal milosrdenství.“* Proti vší logice zachovat byt' jen při životě někoho z vysoce pravděpodobných politických konkurentů, David se ujímá Mefíbóšeta a časem jeho synka Míky. Legitimní pokračovatelé Saulovy dynastie a nejlogičtější zájemci o izraelský královský trůn mohou svobodně žít na královském dvoře. Ti, u kterých se dá na prvním místě očekávat punktování nějaké rebelie, a přitom nejsou s Davidem nijak přímo příbuzní – jsou to potomci jeho švagra(!) – ti mají nejen svobodu a klid, ale i Davidovu podporu. Jak to? Je to politicky neprozíravé. Je to nečekané, je to nelogické! Proč?! David to Mefíbóšetovi řekl jasně: *„Rád bych ti prokázal milosrdenství...“*

Milosrdenství je nečekané a nelogické. Není nic logického na tom hrát si rád a dobrovolně na prsou někoho, z koho se může stát had. Není očekávatelné žehnat těm, kdo nás proklínají, a modlit se za ty, kdo nám ubližují. Není logické a očekávatelné dávat a nečekat vrácení či vděk. Ale je to projev Božího synovství, protože Bůh je dobrý i

k nevděčným a zlým.

Bůh jedná jako milosrdný Samaritán ze známého Ježíšova podobenství (Lk 10) – je pohnut soucitem. Veden svým vlastním vnitřním nastavením, které říká „*milosrdenství chci, ne oběť*“ (Oz 6,6), neřídí se příkladem striktně logického kněze či chrámového služebníka, kteří vědí, že by se mohli kulticky znečistit, a tak zkomplikovat život sobě i druhým – a zmlácenému souvěrci nepomohou. To až ten Samařan se neočekávatelně a nelogicky ujme odvčkého nepřitele svého národa. Prostě proto, že je milosrdný.

Celý ten příběh o milosrdném Samařanu je rámován na začátku otázkou: „*Mistře, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?*“ a na konci Ježíšovou výzvou: „*Jdi a jednej také tak*“, což nás vrací k dnešnímu hlavnímu čtení a Ježíšově výzvě: „*Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.*“ Milosrdenství, to je cesta do nebe. „*Blaze milosrdným, neboť oni dojdou milosrdenství*“ (Mt 5,7), říká Pán Ježíš. „*Na Božím soudu není milosrdenství pro toho, kdo neprokázal milosrdenství. Ale milosrdenství vítězí nad soudem*“ (Jk 2,13), doplňuje jeho brácha ve své epištole.

Máme tu rozpoznání Božího milosrdenství, které se tu a tam moc tak hezky odrazilo v životě krále Davida, když nečekaně a nelogicky přijal do své domácnosti Mefíbošeta, ačkoliv si tento Saulův vnuk nemohl nárokovat nic, a spíš by mohl čekat problémy.

Rozpoznání Božího milosrdenství, které se ukázalo na Ježíši Kristu, když za nás nečekaně a nelogicky zemřel, ačkoliv jsme si nejen nemohli nic nárokovat, ale ten trest bychom si zasloužili my.

Máme tu rozpoznání Božího milosrdenství, které by se mělo projevit v našich životech. Ve všech těch nečekaných a nelogických okamžicích, když budeme přát dobré těm, co nám přejí zlé. Když budeme žehnat svým nepřátelům. Když nastavíme druhou tvář a k plášti přidáme košili. Když půjčíme i těm, u kterých ani zdaleka není jisté, že vrátí. Když uděláme první krok k těm, kteří se k nám otočili zády, jako ten první krok udělal Bůh směrem k nám. Když roztrháme ty pomyslné dlužní úpisy všemožných křivd, ublížení a vůbec všeho špatného, svědčícího o tom, co nám kdy kdo provedl, bez ohledu na to, jací jsou oni, ale proto, že my jsme milosrdní.

Tehdy budeme milosrdní, jako je milosrdný náš Otec, tehdy se budeme chovat jako bratři a sestry Ježíše Nazaretského.

Amen.

PÍSEŇ: EZ 479 *Ježíši, Pane, příklade všech ctností*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Velebíme tě, Otče, Pane nebes a země, že v Kristu přicházíš k nám všem maličkým a pohrdaným i posedlým velikášstvím a nafoukaností. Jedni jako druhí se neobejdeme bez tvého zjevení. Dej, ať si na ničem jiném nezakládáme než na tvé milosti a odpuštění a bereme na sebe ochotně znamení tvé oběti: pokoru, tichost, sloužící lásku.

A probouzej v nás radostnou důvěru, že všechny obtížené zveš k sobě, že není takové břemeno, které bychom u tebe nemohli složit a najít odpočínutí, posilu a naději. Prosíme za blízké a známé (ale i za ty, kdo by k nám mohli být nepřátelští), kteří nesou moc těžké nálože životních trápení a bolestí, se kterými jim neumíme pomáhat. Prosíme za ty, pro které jsme balvan a překážka na cestě a působíme jim stres, špatnou náladu a negativní chování. Prosíme za ty, kdo pomáhají, aby bylo méně nemocných na těle a na duši, za ty, kdo vychovávají a vyučují děti a nesou břemínka i břemena dospívajících i stárnoucích a umírajících. Prosíme, dobrý Bože, žehnej dobrým záměrům a činům všech lidí na světě a postav pevnou hráz blbosti a zlobě těch, kdo si myslí, že můžou žít a dělat všechno na úkor druhých.

Jako tvoje děti voláme k tobě s důvěrou: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: Ef 4,32

POŽEHNÁNÍ

A Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl z mrtvých velikého pastýře ovcí, našeho Pána Ježíše, nechť vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků!

PÍSEŇ: EZ 467 *Kdož jste Boží bojovníci*

REPTÁNÍ PROTI NEJPOKORNĚJŠÍMU

INTROIT: Ž 37,7-11

Ztiš se před Hospodinem a čekej na něj. Nevzrušuj se kvůli tomu, kdo jde úspěšně svou cestou, nad tím, kdo strojí pikle. Odlož hněv a zanech rozhořčení, nevzrušuj se, ať se nedopustíš zlého, neboť zlovolníci budou vymýceni, ale kdo naději skládá v Hospodina, obdrží zemi. Ještě maličko a bude po svévolníkovi, všimneš-li si jeho místa, bude prázdné. Ale pokorní obdrží zemi a bude je blažit dokonalý pokoj.

PÍSEŇ: EZ 119 *Blahoslavení lidé čistých cest*

MODLITBA

Hospodine, náš nebeský Otče, ty jsi nade všechno vyvýšený a svrchovaný. Jak nesmírná je tvá dobrotivost. Ty jsi ve svém Synu Ježíši Kristu přišel za námi, a proto smíme i my přicházet za tebou. I nyní jsme se tu shromáždili, abychom slyšeli tvé slovo, abychom tě oslavovali a předkládali ti své prosby. Je mnoho věcí, které nás od tebe vzdalují. Nejsme hodni přiblížit se k tobě, svatému Bohu.

A přece se odvažujeme před tebe předstoupit, protože nás k sobě Kristovým evangeliem voláš a v něm jsi všechno připravil, abychom mohli mít s tebou obecenství. A tak nemáme-li tu být nadarmo, připrav naši mysl, abychom tvé slovo pozorně přijímali, abychom mu správně, podle tvé vůle, rozuměli. Odstraň všechnu naši povrchnost a všechn náš neklid. Dej nám pokorné srdce, abychom si bláhově nemysleli, že sami všemu nejlépe rozumíme. O to tě prosíme ve jménu našeho Pána Ježíše Krista, který spolu s tebou a s Duchem svatým je živ a kraluje na věky.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Nu 12,1-16

PÍSEŇ: EZ 373 *Ó sešli Ducha svého*

Základ dnešního kázání je zapsán ve 4. knize Mojžíšově 12,3: „*Mojžíš však byl nejpokornější ze všech lidí, kteří byli na zemi.*“

Slova o pokoře, v kralickém překladu o tichosti Mojžíšově, nás v souvislosti, v které je čteme, dost překvapí. Vůbec nás slovo o tichosti Mojžíšově trochu překvapí a

snad i zaskočí, rozhodně nás příliš nepřitahuje a neláká. Tichost není vlastnost příliš vítaná a ceněná. Snad kdysi byla, ale teď se cení daleko víc hlučnost, křiklounství. Kam dojdete s tichostí? Kdekdo vás předstihne a předhóní. Je třeba na sebe stále upozorňovat, je třeba se hlasitě bránit a dožadovat svého a stát na svém. Tichost je slabost. A hlavně tichost toho, kdo je na vedoucím místě? Kam se s ní dostane? A je-li ona tichost také pokora – ne, to nejsou dobré vlastnosti pro nikoho, zvláště ne pro toho, který je v čele.

Opravdu? Nemá vlastně tichost a pokora velikou budoucnost před sebou? (viz Ž 37,11) Nebylo by mezi lidmi daleko klidněji, bezpečněji a radostněji, kdyby v nás tichosti a pokory bylo víc? Vyřešilo se už něco křiklounstvím a nadutostí? Velice málo, spíš se to hodně zamotalo a znesnadnilo. Tichost totiž nemá nic společného s leností, tichošlápstvím či zápecnictvím.

1.

Mojžíš přece ví, oč jde a oč má jít, a dovede to ze všech sil i zastávat. Hájí to neústupně. Někomu se to může zdát až malicherné. Ale nezastával věc svou a neprosazoval pravdu svou! Jeho tichost nebyla pohodlná ani líná. Mojžíš měl poslání: Byl tichý, aby nepřehlušil hlas, který skrze něho mluvil. Mlčel, aby mluvil Hospodin. Byl tichý, aby byl slyšet hlas Hospodinův. Ustupoval do pozadí, aby na sebe nestrhával pozornost, aby nestál v cestě. Zmenšoval se, aby Hospodin rostl. Nestalo se už mnohokrát, že náš hlas přehlušil onen „hlas tichý a jemný“, jímž se Pán Bůh hlásil o slovo a o své právo? Jímž se dobýval k srdci, aby přinesl pokoj a radost? Mojžíš je tichý, aby nestál v cestě Božímu hlasu.

Ovšem Mojžíšova tichost nebyla jen tichost slov, ale tichost, pokora celého života. Tichý je také pokorný. Nejen v řeči, ale v celém životě. Není pyšný na sebe, nechce prosadit svou vůli, své právo ani svou pravdu. Netlačí se dopředu, netouží po své slávě. Protože má své poslání.

Snad si řeknete, že Mojžíš mohl být docela dobře „nejpokornější“, v kralickém překladu „nejtišší“ ze všech lidí, protože už takový byl. Byla to jeho povaha, jeho přirozená vlastnost. Byl takový už od narození. Ale my takoví nejsme. Naše povaha je jiná, náš temperament je jiný a za to my nemůžeme. Nemůžeme se změnit. Opravdu? Vzpomenete si, že tyto námitky neplatí? Mojžíš přece tichý a pokorný vůbec nebyl! Naopak, dovedl tvrdě a nelítostně prosazovat svou. Na začátku přece zabil Egypťana. Jednak proto, že se dal unést nezkrotným hněvem, ale snad i proto, že chtěl na sebe upozornit jako na vysvoboditele, aby si získal jméno, aby zaujal první místo, aby

mohl vládnout a rozhodovat a rozkazovat (srv. Sk 7,24–28). Průbojný byl a neúprosně tvrdý, šel bezohledně za svým cílem. A to jsou přece dobré vlastnosti vůdce, že? Ukázalo se ale, že tato průbojnost, tvrdost a cílevědomost nikam nevede, že snad naopak vysvobození i oddálila. Takový byl Mojžíš.

Aby se stal nejpokornějším, nejtišším ze všech lidí, musel pobýt hodně dlouho v Boží škole, v Boží službě. Pán Bůh ho proměnil. Nevolá do své služby jen dokonalé. Spíš naopak, má zájem o lidi porušené, na jejichž životě lpí stín někdy velice temný. Nečeká, až budou dokonalí, až se snad polepší. Volá k sobě hříšné, volá je do služby, dává jim posláním, a tak je proměňuje. Nepřeslechněme, že je proměňuje právě ve své službě (na cestě). Je jim blízko, mluví k nim, pracuje na nich. Svou přítomností a svým slovem je tak proměňuje. Tím, co prožijí, okusí, poznají. Na Mojžíšovi vidíme moc proměňujícího povolání a posláním: Z nelítostného, neúprosného se stává tichý, nejtišší, nejpokornější.

O Mojžíšově pokoře se dovídáme při neobvyklé příležitosti, v těžké chvíli jeho osobního života. Jeho služba je ohrožena. Jeho postavení je ohroženo. Jeho nejbližší, sestra Mirjam i bratr Áron, mají námitky. Je jim proti mysli jeho výjimečné postavení a snad i způsob jeho práce. Nejde jim asi o to, aby se sami vyšvihli proti Mojžíšovi. Jejich reptání mělo hlubší kořeny. Vždyť oba se podílejí na službě v lidu: Áron je nejvyšší kněz, Mirjam je prorokyně. I skrze ně vskutku mluvil Hospodin (srv. Mi 6,4). Nyní se asi domnívají, že pro ně přišla vhodná chvíle. Snad jejich zásluhy nejsou dost oceňovány. Snad jsou Mojžíšem neprávem zastíněni.

2.

Snad závidí dary, které má Mojžíš. Snad nesouhlasí s jeho prací a vedením. Prostě mají výhrady, námitky, mluví proti němu.

To všechno známe. To všechno často prožíváme. V církvi se to taky vždycky vyskytuje. Vznikají z toho bolestné nesnáze a nepříjemné a trapné rozhovory. Ve sboru tak dochází k vzniku různých skupin a stran, k rozdělení a rozštěpení až k ohrožení jednoty. Závist, řevnivost, úzkoprsost, nesnášenlivost jsou nepěkné věci a nebezpečné jevy.

Zapomeneme přitom, že jsme povoláni všichni, abychom sloužili tím darem, který jsme obdrželi. Že tedy není na místě závist, protože se vzájemně doplňujeme při vši různosti a rozmanitosti. Je to přece jako v těle: Různé údy a všechny jsou potřebné pro zdravý život.

Mirjam a Áron použijí pro své reptání, pro svůj odboj proti Mojžíšovi zvláštní chvíli a

přesvědčivý argument: Mluví proti Mojžíšovi, protože si vzal za ženu „Kúšanku“; v kralickém překladu: „Madianku“ (Nu 12,1). Máte pravdu, to je velice stará věc. Vzal si ji ještě dřív, než vyvedl lid z Egypta. Proč toho použijí teprve teď? Snad proto, že je teď vhodná chvíle. Vždyť k dohadům, pomlouvám a očerňování se hodí všelicos. Třeba i stará zapomenutá věc, snad ani příliš pravdivá, snad jen dohad, a může se hodit a může vykonat zhoubné dílo. Může se použít a může rozpoutat velice nebezpečnou věc. Kdo jde v čele, musí si opravdu dávat i na sebe pozor, musí být „sebe pílén“, poví apoštol (1Tm 4,16). Je na něm vidět všechno. Lze proti němu využít všechno to, co je vidět, i to, co vidět není. Co řekl, i to, co neřekl. Co má, i to, co nemá. Co dělá, i to, co nedělá.

V Mojžíšově případě šlo asi ještě o víc. Mluví se zde o tom, že si vzal za manželku Kúšanku, tedy černošku ze země Kuš. Nevíme, zda to byla jeho vedlejší žena vedle Madiánky Sípory, nebo zda si ji vzal po její smrti, o Sipoře už vůbec nic nečteme. Ani v jednom případě by nešlo v té době o nic neobvyklého. A proč proti tomu Mirjam i Áron mluví? Snad proto, že si nevzal ženu z Izraele, jako by pro něho nebyla dost dobrá? Nebo spíš je pohoršovalo, že i Kúšanka, černoška, se zapojila do Izraele, že i jí platí Boží milost a péče. Snad právě proti tomuhle protestují, tohle je jim na Mojžíšovi nesrozumitelné, snad právě tohle je jim pohoršením: Boží milost pro všechny. Nikdo není vyloučen, nikdo není odstrčen. Přehrady mezi lidmi neobstojí před nápirem milosti. Tak je vlastně pohoršuje, co pohoršení není. Kolikrát se nám to přihodilo také tak...

A jak se Mojžíš zachová? Právě zde se ukáže, že je nejpokornější, nejtišší ze všech lidí. Vlastně se vůbec nebrání. Neodpovídá, nevyvrací, v celé záležitosti nepromluví ani slovo. Nehájí svou čest ani svou věc ani svou pravdu. A celou věc vede Pán Bůh. Mirjam a Áron mluví proti Mojžíšovi a: „*Hospodin to slyšel.*“ (Nu 12,2) On sám se Mojžíše zastane. Sám vynese rozsudek, který dopadne těžce na Mirjam, asi proto, že celou záležitost rozvířila. Jako nečistá byla vyloučena ze společenství a vydána smrti – kdyby se za ni nepřimluvil ten, proti němuž mluvila. Tichý Mojžíš mlčí, když je pomlouván. A chápe se slova, a modlí se za odsouzenou.

3.

Není to zvláštní upozornění? A zvláštní pozvání k tichosti, která vítězí, protože přenechává slovo i soud Hospodinu? Pozvání nejen k tichosti Mojžíšově, ale především k tichosti toho, který nás své tichosti chce naučit a který zve všechny k tichosti a pokoře, která vede k odpočinutí a k pokoji: „*Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode*

mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším.“ (Mt 11,28–29). A proto jsou blahoslavení tiší, i chudí duchem.

Amen.

PÍSEŇ: EZ 311 *Kristus, příklad pokory*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Věrný a milostivý Pane, zveš nás ke své tichosti a pokoře, ve které jsi naplnil Otcovu vůli, podstoupil jsi kříž a své království zjevuješ maličkým, kteří si na sobě nezakládají, ale všichni pomoc očekávají od tebe. Prosíme, dávej nám své slovo a dej, abychom ti ponechávali volnou ruku, abys na nás mohl pracovat, nás proměňovat a jednou dokonale proměnit ve svůj obraz, to až tě uzříme tváří v tvář. Umrtvuj v nás starého člověka, který sám rozhoduje, co je dobré a zlé, a obživuj v nás člověka nového, který s tebou vstal z mrtvých a jemuž patří budoucnost. Naše děti, mládež, manžele i starce vyučuj své tichosti a pokoře. Našemu sboru a církvi dej nést evangelium bez stýskání, nezkráceně, aby pochybující přivedlo k jistotě, spící probudilo, lehkomyšlné zarmoutilo, smutné a trpící potěšilo. V našem městě, obci dej zářit svému slovu i pro ty, kdo jsou ve tmách bolesti, pýchy, smrti. Rozptyl všechno marné lidské přemýšlení, které rozsévá mezi lidmi neklid, nepokoj a nenávist. Dej, ať všichni uznají tvou vůli, která se stane na nebi i na zemi.

Otče náš...

POSLÁNÍ: Ř 12,14–21

POŽEHNÁNÍ

Hospodin tě požehná a ochrání tě. Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a bude ti milostiv. Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.

PÍSEŇ: EZ 452 *Za dar Slova, Bože milý*

NEPOKRADEŠ

VSTUPNÍ SLOVO

Milost a pokoj ať se vám rozhojní poznáním Boha, našeho Otce i našeho Pána Ježíše
Krista. Amen.

INTROIT: Ž 1,1-3

PÍSEŇ: EZ 152 *Věříme srdečně v jediného Boha*

MODLITBA

Hospodine, Pane náš a Otče,
děkujeme, že každý den můžeme žít z tvé lásky a dobroty.
Děkujeme, že můžeme žít z tvého odpuštění.
Díky tobě můžeme začínat každý den nově a lépe.
Děkujeme, že ty dáváš našemu životu dobrý směr a dobrou náplň,
jsi náš základ, naše pevná půda pod nohama.
Ty jsi naše výška i náš rozlet.
Ty jsi nebe se sluncem nad naší hlavou,
jsi vzduch, který potřebujeme k životu.
Pane Ježíši Kriste, voláš nás k co nejširšímu ohledu a k co nejširší lásce.
Poznáváme a vyznáváme, že bez tebe bychom se na cestě lásky dlouho neudrželi.
Brzy bychom upadli do soběstřednosti, do pocitu zklamání a marnosti.
Přišli jsme dnes, abychom slyšeli tvé slovo, byli obnoveni a posíleni v lásce, víře
i naději.
Přicházej svým Duchem svatým k nám, buď s námi v našich radostech i smutcích,
v našich starostech, v našem přemýšlení o světě, o druhých i o sobě, v našem
rozhodování, v našich všelijakých činnostech.
Pokorně prosíme, buď s námi nyní a pořád, ty, který jsi trojjediný, svatý a věčný.
Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Ex 20,15; Jr 7,1-11

PÍSEŇ: S 368 *Víc než oko spatřit smí*

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO: Mt 6,19–21.24.31–34

KÁZÁNÍ

Milé sestry a milí bratři,

opravdu dobrá zpráva na úvod je, že v rozvinutém světě v posledních dvaceti letech velmi poklesla kriminalita, a to i majetková, někde až o 90 %. Majetková kriminalita poklesla prý i u nás, ač by to jeden neřekl, když neustále slyší o zprávě o společnosti prolezlé korupcí nebo když slyšel o experimentu České pojišťovny, která nastražila nezamčená kola do 14 českých měst a ukradena byla všechna, první už za čtyři minuty, průměr byl tak dvě hodiny.

Špatná zpráva je, že za poklesem loupeží a krádeží asi nebude tolik to, že by rozvinutý svět byl tak mravně pokročilý, až by většina došla k poznání, že právě osobní poctivostí se vytváří bezpečný a důvěryhodný společenský prostor. Slyšela jsem i o zemích, kde když někdo něco na ulici zapomene, najde to tam, třeba i druhý den. Myslím, že to sem asi spíš prosákly zprávy z ulic Božího království:)

Dobrá zpráva je ale určitě to, že existují stále dokonalejší systémy, jak zabezpečit svůj majetek – alarmy, čipy, rámy, kamery, satelity, bezpečnostní služby, a tak mají zloději ztížené podmínky.

Špatná zpráva je, že když se nás někdo na ulici nebo, nedej Bože, doma pokusí okrást, nepřipraví nás jen o tu věc, ale taky o pocit bezpečí.

Příkázání „*Nepokradeš*“ je jedna z nejstarších norem lidského soužití a člověk potřebuje, aby mu bylo neustále připomínáno, protože pokušení ukrást třeba aspoň propisku, toaleták nebo brambory na poli číhá stále. Nečíhá jenom na neznabohy, nečíhá jenom na ty pod kazatelnou, číhá i na teology a faráře, jak si posteskl ve výkladu Desatera prof. Lochmann, ztrácejí se i knihy z příruční teologické knihovny.

Jsou krádeže drobností, krádeže malé, ale jsou taky krádeže velké, krádeže nad kterými zůstává rozum stát, za které se nikdo nečervená a nestydí, ale mnohým se z toho dělá černo před očima. Denně a právem se celá společnost rozčiluje nad jednou systémovou krádeží za druhou a opakuje si starou zkušenost, že malý zloděj sedí ve vězení, ale velcí zloději si někde užívají nakradeného bohatství.

Asi první, co se nám s příkázáním „*Nepokradeš*“ vybaví, je, řečeno slovníkem policie, zákaz majetkové trestné činnosti. Ale židovské výklady na prvním místě říkají, že se tímto

příkázáním zakazuje krádež člověka a to bylo trestáno nejpřísněji – smrtí.

„Kdo někoho ukradne, ať už jej prodá nebo jej u něho naleznou, musí zemřít.“ (Ex 21,16)

Takto Bůh chrání člověka, aby si z něho druzí nemohli udělat otroka. Teď jste si určitě vzpomněli na Josefa, jak ho jeho bratři prodali do Egypta do otroctví. Ukradli ho, připravili ho o svobodu, ukradli ho jeho rodičům, otci Jákobovi, který ho velmi miloval, byl ukraden z hebrejské země... (Gn 40,15)

Když slyšíme o krádeži člověka a jeho prodeji do otroctví, možná si řekneme: „No to byly staré barbarské časy“. Ale ono se to děje i dnes – únosy, terorismus, braní rukojmích, nucená práce, obchod s ženami, s tzv. bílým masem, za účelem sexuálního otroctví. Ale děje se to i méně nápadně – když všelijací lovci duší v podobě ideologů nebo reklamních agentů vyrážejí do veřejného prostoru, aby získali člověka a učinili ho na sobě závislým. Ukrást člověka Bohu a získat ho pro své cíle se snažily i všechny velké ideologie 20. stol., nacismus, komunismus i volná ruka trhu. Co jiného je současný trend pracovat od rána do večera sedm dní v týdnu než snaha ukrást člověka Bohu a sám se sám obohatit? Co jiného byly výpady komunistického režimu proti církvím, šikana věřících, vyhrožování a zákazy než snaha ukrást člověka Bohu a sám získat vliv?

Velkou systémovou krádeží byl například lov černochoů v Africe, aby se staly otroky v Americe. Tento historický skandál, na kterém měli podíl i křesťané, trval až do 19. století. A pěkně se na něm dá ukázat, jak by se vůči podobným dobovým lákadlům a zároveň arcikrádežím měli zachovat křesťané. Pokud už nemají páky na systémovou změnu, aspoň by neměli takovému systému pomáhat a spolupracovat s ním, ale měli by jej narušovat tím, že se nenechají zlákat momentální finanční nebo jakou výhodou, že se do něj nenechají vtáhnout. Bohem v Kristu jsme vedeni k tomu takovouto nespravedlivou strukturu narušovat zespodu a zevnitř tím, že se se zotročenými solidarizujeme, že před tím nezavíráme oči, že jim pomáháme nebo že i nasazujeme a riskujeme svůj život (list Filemonovi).

A stále zjevnějším se stává, že kdesi, v továrnách, na polích a ve všelijakých výrobnách třetího světa jsou novodobí otroci, jejichž levná pracovní síla za naším blahobytem stojí taky. A tak se díky globalizovanému světu, v němž je těžko vypátrat příběh věcí, které kupujeme, sami ke svému zděšení stáváme vůči třetímu světu zloději.

A tak jsme i my, sestry a bratři, jednou sami zloději, podruhé sami okradení.

Ale i Bůh se cítí okrádán.

„Vy mě okrádáte,“ praví Hospodin zástupů.“

Ptáte se: „Jak tě okrádáme?“ (na desátcích a obětech pozdvihování) (Mal 3,8)

V Božím stvoření je největší zloděj člověk, shodují se soudobí vykladači Desatera při pohledu na stále zplundrovanější planetu. A pokračují: „Nazýváme Boha Stvořitelem, ale nechováme se jako dobří správci jeho stvoření, jako dobří partneři přírody, chováme se velkopansky, despoticky. Plnění planety, plýtvání energií a přírodními zdroji je do nebe volající krádež našeho západního světa.“

Ale okrádáme Boha i jinak – o čest, o úctu a dobrou pověst mezi lidmi, když ho neposloucháme, když ho svým nehodným životem vydáváme v posměch. Okrádáme tak druhé o možnost, aby k nim Boží slovo promluvalo. A hlavně okrádáme Boha o naši lásku a věrnost.

Od přírody jsme ale nějak uzpůsobeni k tomu, že si spíš všimneme, když někdo okrádá nás, než že bychom si všimli, když sami někoho okrádáme; že žijeme na něčí úkor, že jsme sami dlužníky.

Ježíš nás vede ale ještě dál. Svým příkladem vede k tomu spíš dávat než brát, raději ze svého obětovat než žít na úkor. Uvěřit, že takový způsob života je možný, že je to něco, co přibližuje svět Božímu království. Takovému způsobu života vnitřně dát za pravdu a snažit se podle toho žít – to znamená opravdově uvěřit v Ježíše Krista.

„Já jsem Hospodin, Bůh tvůj, já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“ Proto ty, můj vyznavač, nepokradeš. Nebudeš jezdit ani pracovat ani zaměstnávat načerno, nezkasíruješ peníze, které ti někdo omylem dává, nebudeš předstírat nemoc, nebudeš se flákat v práci, nebudeš vykazovat kilometry navíc, nebudeš šidit na daních... To všechno jsou krádeže zdola, každodenně jsme vystaveni pokušení někoho okrást, a protože to často není konkrétní osoba, ale nějaký těžko průhledný systém, nemáme tolik zábran získat aspoň malý profit navíc. Každodenně je tak naše poctivost i naše víra testována. Mějme tedy na paměti: *„Já jsem Hospodin, Bůh tvůj, já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“* Proto ty, můj vyznavač, nepokradeš.

Amen.

MODLITBA

Bože, děkujeme za prostředky, které máme k životu, za hmotné zajištění, kterého se nám dostává v tak hojné míře, že si nemáme nač stěžovat, ale máme být vděční.

Bože, děkujeme ale především za poklad víry, za duchovní zajištění našeho života, za společenství s tebou, to je náš největší poklad a bohatství.

Bože, dej nám svého svatého Ducha, ať si nestěžujeme, ať nechceme mít pořád jenom víc, ať vidíme svůj blahobyť a dokážeme dobře hospodařit s tím co máme, ať nehrabeme jenom pod sebe, ale ať se dokážeme dělit s těmi, kdo trpí nouzí – kolem nás i ve světě.

Amen.

PÍSEŇ: EZD 69o *Soudce všeho světa, Bože*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Laskavý Bože, ty dobře víš, jak je pro nás současná doba obtížná. Vše už trvá dlouho a přesto to nevypadá, že by se situace měla zlepšit. V těchto dnech se chceme modlit zvláště za doktory, sestřičky a ostatní zaměstnance nemocnic, kteří jsou na pokraji svých sil. Prosíme, dej jim vytrvalost i možnost si odpočinout. Prosíme, ať je nejen dostatek doktorů, ale i dostatek míst pro nemocné.

Prosíme také za lidi nemocné a zraněné, stůj při nich, ať je jim lépe a mohou se co nejdřív zase vrátit k normálnímu životu. Prosíme za lidi nemocné covidem i za ty, jejichž léčba musela být odložena.

Prosíme za ty, kteří už delší čas nemohou pracovat a jejichž živnosti byly na dlouho zavřeny.

Myslíme i na učitele, kteří jsou odloučeni od svých žáků a musí učit ve ztížených podmínkách. Prosíme, dej jim vynalézavost v učení online. Prosíme, dej jim zažívat radost i z tohoto způsobu práce.

Prosíme za žáky, ať mají motivaci se učit a neopouští je radost z poznání.

Přimlouváme se za vztahy v rodinách, ve kterých je už trochu dusno z neustálého těsného soužití. Dej jim trpělivost a snahu vzájemně se chápat.

Modlíme se i za ty, kteří jsou od sebe odloučeni, nemohou se potkávat a být spolu tolik, kolik by si přáli.

Prosíme tě za vládu, která vydává ochranná opatření. Dej, ať jejich nařízení jsou účinná, srozumitelná a smysluplná.

Prosíme za lidi, ať se zbytečně neděsí těchto nařízení a zvládají je dodržovat. Prosíme, ať se všichni chováme odpovědně a ohleduplně, aby se počty nakažených snižovaly.

Bože, děkujeme za každodenní drobné radosti. Dej, ať si jich umíme všimnout a

vážít. Pomáhej nám i se všemi drobnými problémy, které nás trápí.

Prosíme za pomoc s problémy velkými. Myslíme na lidi, kteří trpí chudobou. Dej, ať nikdo ve světě nemá hlad.

Prosíme za ty, kdo mají nouzi duchovní, za ty, kteří prahnou po tvém slovu, po lásce a víře. Navštiv je svým svatým Duchem.

Modlíme se za lidi z míst, ve kterých se válčí. Prosíme, ať se válčící strany usmíří a války skončí.

Myslíme i na země, ve kterých je mír. Dej, ať jim vydrží.

Prosíme za přírodu. Dej nám vidět její podivuhodnost a krásu. Ať v ní umíme lépe žít.

Modlíme se za faráře, kteří se nemohou vidět se členy svých sborů tolik, jak by chtěli. Prosíme za sbory, ať se stávají domovem všem, kteří takový domov hledají.

Bože, modlíme se za ty, za které se nikdo nemodlí, buď i s nimi.

A společně k tobě voláme: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: 1Tes 4,11–12

POŽEHNÁNÍ

Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží, dar a přítomnost Ducha svatého se všemi námi.

PÍSEŇ: EZ 367 *Studně nepřevážená*

POJĎTE KE MNĚ VŠICHNI

VSTUPNÍ SLOVO

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Milost vám a pokoj od toho, který byl, který je a který přichází.

INTROIT: Ž 96,1.4

Zpívejte Hospodinu píseň novou, zpívej Hospodinu, celá země! Neboť veliký je Hospodin, nejvyšší chvály hodný, budí bázeň, je nad všechny bohy.

PÍSEŇ: EZ 96 *Píseň novou Pánu zpívejte* (sloky 1,7–9)

MODLITBA

Hospodine, Pane, písní jsme oslavovali tvoji dobrotu a tvoji moc. Vedl jsi nás po celý týden a dovedl jsi nás až k dnešním bohoslužbám. Děkujeme ti za to, že se můžeme uprostřed svého starání a pachtění zastavit. Děkujeme ti za dar dne odpočínutí. Děkujeme za dar tvého slova, za dar tvého stolu. Děkujeme za to, že tvou blízkost můžeme přijímat jako blízkost přítele, který nám pomáhá nést naše každodenní břemena. Vyznáváme přitom, že tě nechceme přijímat jako toho, kdo si dělá nárok na naši poslušnost. Vyznáváme, že svá rozhodnutí, své priority v rodině, v práci, v životě děláme víc s ohledem na svá přání než na tvoji vůli. Vyznáváme, že často nám jde víc o naše dobré jméno než o tvoji čest a slávu. Vyznáváme, že se víc ptáme po tom, co od tebe dostáváme, než po tom, co ti sami máme dát k dispozici. Prosíme, odpusť nám to. Prosíme, veď nás k evangeliu svého syna Ježíše, který tak dokonale hledal tvoji vůli. Prosíme, pomoz nám se z Ježíšových slov a příkladu učit, co máme dělat a co dělat nemáme. Svým svatým Duchem buď, prosíme, přítomen v našem shromáždění i ve shromáždění křesťanů všude tam, kde se dnes scházejí, aby tě oslavovali. Prosíme, svým Duchem prověj i ta místa, kde si na tebe nikdo ani nevzpomene.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: 1K 1,18–25

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Matoušově evangeliu 11,25–30.

Milé sestry a milí bratři,

tento verš patří k velmi známým Ježíšovým výrokům. K velmi oblíbeným výrokům. „*Pojďte ke mně všichni...*“ Možná i někdo z vás má tento verš v rámečku na zdi. Ti, kteří nemají rádi ta kázání, ve kterých je kazatel kárá nebo jim něco vyčítá, se mohou radovat: „To je pravé evangelium. Potěšení pro ty, kteří toho mají na zádech tolik. Pojďte ke mně a já vám dát odpočinout.“

Odpočinout bychom si potřebovali skoro všichni. V dnešní době na to málokdo z nás má čas – pokud ho zrovna nezastaví nemoc, ale to je jenom další břemeno, které potom s sebou vláčíme. Každý z nás by dovedl sestavit seznam břemen, od kterých by si rád odpočinul. Někoho tíží viny, kterých se dopustil. Někoho vztahy v rodině. Neví, co si má počít a jak se zachovat, aby to doma klapalo. Někdo má tak těžkou práci, že už to nemůže skoro ani vydržet. A někdo zase nemůže pracovat a připadá si k ničemu.

Ježíš mluví zřejmě o břemenech, která se na lidi snažili uvalit zákoníci a farizeové. Mysleli to přitom dobře. Mluvili o „jhu nebeského království“. Neustále přemýšleli o tom, jak dobře sloužit Hospodinu. Snažili se pro každou možnou i nemožnou příležitost vymyslet pravidla, která by jim pomohla co nejlépe dodržovat Mojžíšovy zákony. Jenže místo pomoci se z jejich nároků stala klec, ve které se žilo velmi těžko. Místo radosti z Božích přikázání na ostatní padalo trauma z toho, že těmto nárokům nemohou dostat. Nebo rezignace, že to stejně nemá cenu.

Lidem, kteří se trápí tím, že to s Pánem Bohem nemohou dát do pořádku, že na to nestačí, těm platí Ježíšovo pozvání v první řadě. „*Pojďte ke mně, všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinutí.*“

Ježíš tato slova říká v situaci, která je dost zvláštní. Prošel už dost izraelských měst a narazil tam na velké nepochopení. Dokonce nad jejich obyvateli vyhlašuje své „běda“ a kárá jejich nevěru. Obyvatelé v Betsaidě, v Chorazim i v Kafarnaum byli svědky velkých divů, které tam Ježíš dělal. Kdyby se takové divy staly třeba i v Sodomě, vzbudily by tam víru. A mezi Božím lidem nic. Ježíš tam kázal a uzdravoval ostošest a s nimi to nehnulo. Ježíš pro to má vysvětlení. Vysvětlení, které je zase zvláštní – paradoxní. Říká, že Boží království, Boží věci, Boží moudrost a pomoc Pán Bůh připravuje pro „maličké“. Pro ty,

kterí vědí, že si sami nevystačí. Ti, nad kterými ti zbožní pohrdavě mhouří oči, Ježíšovu pomocnou ruku přijímají bez zábran.

A ti, kteří si s životem vědí rady, kteří vědí, jak to vlastně Hospodin všechno řídí, co má v plánu, pro jeho divy nemají oči. Museli by přijmout myšlenku, že je Ježíš Boží syn. A to není jen tak. I pro nás by bylo těžké změnit svoje představy o zbožném životě a o tom, jak to má v církvi fungovat. Zvláště pro ty, kteří sboru a víře věnovali hodně úsilí. Přijmout, že se Boží vůle a Boží plány prosazují tak, jak to dělá Ježíš, není jenom tak ani pro dlouholeté členy církve. Poslouchat kázání, ve kterých to farář říká, není zase tak těžké. Vyznávat, že všelijak motáme a že málo věříme, to také moc nestojí.

Ježíš to ale říká jinak: Jestli chcete jít k Pánu Bohu, jestli se chcete zbavit vin a trápení, pojdte ke mně. Poslouchat kázání je potřeba. Vyznávat viny a víru je namístě. Ale to nestačí. Pojďte ke mně. Zvedněte se a pojdte za mnou. Nemusíte se plahočit a dodržovat každou dobře míněnou rádoby zbožnou radu. Od toho si u Ježíše můžete odpočinout.

To je první, líbivá a lákavá nabídka. Není to všechno. Ježíšovo pozvání má dvě nedílné části: *„Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočínutí svým duším. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží.“*

„Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne...“

Jho, jařmo – to je postroj pro tažný dobytek, aby lépe táhl, neuhýbal stranou a víc toho udělal. Vzít na sebe jho znamená, lidově řečeno, že mám táhnout jako vůl. Pokračování Ježíšovy nabídky na nesení břemen vypadají na první pohled jako podraz. Myslíte, že si oddechnete, a už máte jho na krku. Napadají mne úsloví jako „z bláta do louže“, „z deště pod okap“, „když ptáčka lapají, pěkně mu zpívají“. A ještě znovu: „být za vola“.

Chceme si odpočinout a místo toho další práce.

Je to tak. Evangelium není zpráva o tom, že nám víra v Krista umožní usadit se do křesla a užívat si Boží požehnání.

Jak je to tedy s tím Ježíšovým jhem? Není to bouda na naivní lidi? Možnost, jak získat další dušičky a využít je ve vlastní prospěch? Právě ty neučené, prosté, „maličké“, kteří snadno podlehnou jednoduchým slibům?

Chci k tomu říci několik poznámek.

1. Život bez víry není o nic lehčí než život následování Ježíše. Břemena, která nesou lidé, kteří v Boha nevěří, jsou stejně těžká jako břemena lidí, kteří v Boha věří. Těžká práce, nemoci, smrt, pochybnosti o smyslu života, ale také radosti a úleva provázejí člověka bez ohledu na víru.

2. Bůh nechce nikoho využít formou laciných slibů. Celá Bible a historie církve svědčí o

tom, že jít s Hospodinem bylo, je a bude náročné. Ježíš se svými učedníky mluví na rovinu o úzké cestě, o kříži, o pronásledování, o smrti.

3. A když mluví o smrti, o kříži, o úzké cestě, ví, o čem mluví. Je to cesta, pro kterou se sám dobrovolně rozhodl. On, Boží syn, šel cestou kříže právě proto, aby naše smrt, náš kříž a naše trápení nevážily tolik.

Jho není další břemeno. Jho je pomoc, abychom svůj díl práce a břemen lépe zvládli. Vůl není hlupák, který se nechá lehce zmást. Vůl je tažné zvíře, bez kterého by naši předkové těžko přežili. Sám Ježíš na sebe vzal jho, aby se zapřáhl do naší káry a pomohl nám utáhnout břemena, pod kterými klesáme. Když nás zve do svého jha, jinými slovy nabízí, že nám pomůže s tím, co bychom jinak vláčeli sami. Nabízí nám odpočinutí, abychom se s břemeny, která máme, nemuseli tolik trápit. Jeho nabídka není podraz, další balík, který bude přehozen na naši káru. Naopak. Opravdu přináší úlevu a odpočinutí. Je to jho, které netlačí, a břemeno, které netíží.

Je pravda, že to je „zvláštní“ nabídka. Je to divné a mnozí nás budou považovat za blázny. Budou si ťukat na čelo a po straně nebo otevřeně mluvit o „těch blbečcích“. To je v pořádku. Blahoslavenství nebo slova apoštola Pavla míří stejným směrem. Nenechte se tím zmást. Nenechte si zkazit radost. Ježíš v kázání na hoře říká: *„Blahoslavení chudí duchem“* a *„Radujte se a jásejte, když vás budou tupit a pronásledovat kvůli mně.“*

Jít s Ježíšem je radost. Není to tak líbivé jako veršiček na zdi. Ježíšovo evangelium netáhne zástupy a divy, které dělá, málokdy vzbuzují nadšení davu. Ale je to pomoc pro ty, kteří se k Pánu Bohu bojí jenom pozvednout hlavu. Je to pozvání pro ty, kteří by rádi sloužili Hospodinu a vědí, že na to nestačí. Je to nabídka pomocné ruky těm, kteří si nevědí s životem rady. Je to nabídka pro ty, kteří vědí, že je ošemetné spoléhat se na vlastní síly. Je to pozvání na hostinu pro ty, kteří vědí, že toho nejsou hodni. Pro které tichost, pokora, pláč, milosrdenství, slitování, čistota srdce, žízeň po spravedlnosti nejsou urážka, ale blahoslavenství a útěcha. Vždyť to všichni tak potřebujeme! V následování Krista nám lidská učenost a moudrost moc nepomůže. Což neznamená, že nemáme myslet vlastní hlavou a že nejsme odpovědni za směr, kterým jdeme.

Jestli chcete dojít do Božího království, jděte za Ježíšem. Učte se od něho. Není to jednoduchá cesta, ale stojí za to. Pán Bůh nám poslal pomoc. Jeho Syn na sebe vzal naše břemena, a „jako vůl“, a to bez urážky, se vší úctou, to hlavní odtáhl za nás.

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že na svá břemena nejsme sami. Děkujeme za to, že je můžeme rozložit na tebe i na bratry a sestry, kteří jsou kolem nás. Vyznáváme, že málo věříme tvé moci a síle. Málo spoléháme na to, že pro naše problémy a těžkosti máš dobré

řešení. Myslíme si, že bys to měl, Pane, dělat jinak – lépe, rychleji. A přitom si neuvědomujeme, že jsou to naše ústa, kterými chceš říci pravdu, naše ruce, které mají druhému ulevit, naše zkušenosti a síly, které máš pro pomoc druhým.

Prosíme tě, odpusť nám a pomoz nám. Ať je i na našem životě tvé jméno slaveno.

Amen.

PÍSEŇ: EZ 394 *Ó pojd'te všichni ke mně*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste,

prosíme tě za ty, kteří klesají pod tíhou života.

Prosíme za ty, kteří zápasí s vlastní těžkou nemocí, starají se o nemocné a docházejí jim síly. Za ty, kteří hledají pomoc v těžkostech na špatném místě: ve špatné společnosti, v závislostech na alkoholu, drogách, internetu, ve scestných náboženských představách.

Prosíme za ty, kteří pomáhají druhým. Dej jim moudrost, sílu, správný směr.

Nauč nás vidět břemena, která druzí vláčejí, a hledat cesty, jak jim pomoci.

Ukaž nám, prosíme, kdy máme pomoc nabídnout a kdy a u koho ji hledat pro sebe.

Nauč nás také, prosíme, pomoc od druhých bez zbytečných řečí přijímat tak, jak nám ji nabízejí a jak ji umějí poskytnout. Pomoz nám, abychom rozpoznali, kdy je dobře požadovanou pomoc odmítnout.

Nauč nás obětovat čas, síly, přemýšlení a peníze těm, kteří to potřebují.

Nauč nás hledat sílu u tebe a v tvé moci a k tobě také odkazovat druhé.

Prosíme, naplň nás radostí, aby lidé kolem poznali, že nést jho s tebou přináší pokoj a úlevu – nám i lidem kolem nás.

V tichosti ti předkládáme ty, na které myslíme ve svých srdcích.

Společně voláme, jak jsi nás, Pane Ježíši Kriste, naučil: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: Ga 5,25-6,2

POŽEHNÁNÍ: 2Tes 2,16–17

Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu.

PÍSEŇ: EZD 679 *Uč nás na cestě pravé*

BOŽÍ SPRAVEDLNOST

POZDRAV

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen. Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

VSTUPNÍ SLOVO: Ž 25,8–10

Hospodin je dobrotivý, přímý, proto ukazuje hříšným cestu. On pokorné vede cestou práva, on pokorné učí chodit po své cestě. Všechny stezky Hospodinovy jsou milosrdenství a věrnost pro ty, kdo dodržují jeho smlouvu a svědectví.

PÍSEŇ: EZ 25 K tobě duši pozdvihuji

MODLITBA

Milostivý Bože, neděli co neděli shromažďuješ všude ve světě svůj lid.

Děkujeme, že jsi i nás dnes přivedl do tohoto shromáždění.

Přišli jsme sem a přinášíme si s sebou všechno, co nás v našich životech provází.

Přicházíme se svými pochybami, se svými starostmi, se svými otázkami. S tím, z čeho máme radost, i s tím, co nás trápí. I s tím, co nezvládáme. I se svými hříchy, selháním a nesplněnými úkoly. Prosíme, Bože, smiluj se nad námi a přijmi nás. Vyslyš naše prosby, daruj nám pokoj.

Přicházíme také se svou radostí a vděčností za všechno, co smíme přijímat jako nezasloužené dary.

Za každý nový den.

Za každé dobré slovo, které jsme směli slyšet nebo říct druhým.

Za zdraví, které máme, za domov, za práci, kterou smíme dělat.

Za naše rodiny, za děti, které jsi nám dal.

Pane, děkujeme.

Prosíme o tvou přítomnost, o tvé oslovení. Ať jsme proměněni a naplněni. Ať smíme načerpat naději a posilu do dalších dní svého života.

Myslíme i na všechna shromáždění Božího lidu po celém světě. Přicházej tam se svým osvobodivým evangeliem, dávej pokoj a radost.

O to prosíme skrze Ježíše Krista, našeho Pána, který s tebou a s Duchem svatým žije a život tvoří po všechny věky věků.

Amen.

PÍSEŇ: EZ 176 *Někdo mě vede za ruku*

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Oz 11,1–11

PÍSEŇ: EZD 612 *Ó, Otče milý, přicházíš k nám*

KÁZÁNÍ: Lk 13,1–9

Je to tady. Stará a známá otázka: Proč? Proč se stali Galilejci obětí Pilátovy zvůle? Proč na těch osmnáct spadla věž? Proč se někdo narodil slepý? Proč je někde zemětřesení? Proč někdo dostal rakovinu?

Občas si takovou otázku položí leckdo z nás. Boží dopuštění? Boží trest? Úradek Nejvyššího, který my nejsme schopni pochopit? Něco, s čím se máme smířit? Anebo osud? Anebo snad dokonce trest za hříchy z minulých životů?

V Písmu se otázka zla taky řeší – kde se na světě bere, jaký je původ a smysl všelijakých zlých skutečností. Řeší se, protože ji řešíme my lidé. Tak jako Bible vznikala v různých dobách, na jejím vzniku se podíleli různí lidé, měli svůj život, své zkušenosti, své otázky a své odpovědi – tak i v Bibli najdeme různé a často navzájem se lišící, možná i protikladné pohledy a názory.

Víra v Boha, který řídí svět a stará se o spravedlnost, vedla u Izraelců (stejně jako u dalších starověkých národů) k přesvědčení, že mezi činy člověka a jeho osudy je příčinná souvislost. V Bibli se na mnoha místech mluví o odplatě – už vyprávění ze začátku knihy Genesis (o Adamovi a Evě) je postaveno pod zorný úhel odplaty za neposlušnost. Tak dávno, ve starověku nebo možná ještě dřív, má své kořeny ta otázka, která člověka napadne, když se stane něco zlého: Za co? Proč zrovna já/on/my?

U proroků se přesvědčení o odplatě týká nejen jednotlivce, ale celého Izraele a všech národů. Proroci ale taky ujišťují, že se Bůh slituje a odpustí těm, kteří se odvrátí od zlého. Protože Bůh si nelibuje ve smrti, ani ve smrti hříšníka, ale chce, aby se hříšník obrátil a byl živ.

A tak můžeme z biblických textů vedle staré zkušenosti, že hřích se netýká jen svého

původce, ale zasahuje i lidi kolem, slyšet také jasný nesouhlas s kolektivní odplatou. Třeba u proroka Ezechiele můžeme číst: „*Duše, která zhřeší, ta umře. Syn neponese nepravosti otcovy, aniž otec ponese nepravosti synovy.*“

Nejenom o odplatě za hříchy, ale i o tom, jak Bůh odměňuje ty, kdo se ho bojí, bibliční autoři přemýšlejí. Někdy to vypadá dokonce tak, jako by vše záleželo na člověku, jak s ním Bůh bude jednat. Když nebudeme (moc) hřešit, musí nám Bůh žehnat – nebo nás aspoň nechá na pokoji.

Jenže pak nalistujeme knihu Jób a jsme najednou uprostřed zápasu s tím, že život člověka nelze měřit podle schématu hřích-odplata, zbožnost-odměna. Že to tak vždycky nefunguje, že i spravedlivé a zbožné může potkat a potkává leccos zlého a že je možné se Boha ptát, naříkat před ním a třeba se i přít a hádat. A přitom uznat, že naše schémata, naše černobílé vidění a očekávání má své meze.

Můžeme se jako Kazatel smířit s očividnou skutečností, že to na světě nechodí podle lidských přání a lidských měřítek spravedlnosti („*Jsou spravedliví, které jako by poznamenalo dílo svévolníků, a jsou svévolníci, které jako by poznamenalo dílo spravedlivých.*“ Kaz 8,14). Anebo se třeba s žalmistou propracovat k závěru, že vztah s Bohem je víc než jakákoli naše představa o tom, jak by mělo spravedlivé Boží jednání s člověkem vypadat (srv. Ž 73).

I v Novém zákoně se setkáváme s myšlenkou odplaty nebo odměny. Nejedno z Ježíšových podobností a kázání reaguje na veřejné mínění, že Bůh je tu k tomu, aby spravedlivě odplácel dobré nebo zlé činy člověka – buď v tomto životě, nebo v tom budoucím, který začne zmrtvýchvstáním a soudem.

Ježíš přitom obvyklé představy o Boží spravedlnosti a Božím působení v tomto světě dost důrazně nabourává.

Spravedlivá odplata podle našich měřítek by totiž znamenala nejen pro ty v Siloe, ale kdekoli jinde jen odsouzení. Protože nikdo z lidí není tak dobrý, aby si nějakou odměnu, Boží požehnání, dobrý život, zdravé děti a tak dále zasloužil.

A tak můžeme z evangelia znovu a důrazně slyšet něco, co se táhne celou Biblí jako ta příslovečná červená nit: Bůh není jen spravedlivý soudce, ale také milosrdný, milostivý Otec, který jistě taky od člověka žádá poslušnost a věrnost, ale nejedná s námi podle našich skutků, nýbrž podle své milosti a dobroty. Takže to, co dává, je nesrovnatelné s lidským počínáním.

Pro lidi, kteří by rádi měřili přesně podle zásluh, je tato velikost Boží dobroty nepochopitelná a provokující (vzpomeňte si jen na podobenství o dělnících na vinici nebo na marnotratného syna...).

Ani odměna za zásluhy ani trest za hříchy (vlastní, rodičů, z minulých životů) – takový je Ježíšův postoj ke katastrofě a neštěstí a „Božímu dopuštění“.

Oběti masakru ani oběti neštěstí, nemocní ani postižení – to není projev Božího trestu, ba ani projev Boží spravedlnosti nebo Boží vůle.

Ani v tom dnešním evangelijním textu se neodpovídá na otázku „proč“. Některé věci zůstanou nepochopitelné, zůstanou bolestí, otázkou, tajemstvím – ale nepatří se je házet na Pána Boha. Bůh nepůsobí, aby padaly věže nebo letadla. Neposílá teroristy a diktátory. Ba ani nemoci a ani smrt. Věřím.

Ti Galilejci nebyli větší hříšníci než ostatní. Ty, co zahynuli v troskách věže v Siloe, neměl Pán Bůh méně rád. Jediné, co k tomu Ježíš říká, je: „*Nebudete-li činit pokání, stejně tak zahynete.*“ Jestliže se neobráte, neobnovíte svůj vztah k Bohu, bude váš život takto zmařen.

Ne, nestraší se tu ohněm pekelným a neřinčí se řetězy. Ten krvelačný způsob některých kazatelů – vyděsit člověka k smrti a pak ho vítězoslavně přivést k Bohu ani Ježíš ani evangelista Lukáš nepoužívají. Naopak – to, o co jde, co se tady nabízí a k čemu se zve, je veskrze pozitivní: Dobrý život, který ponese ovoce. Vztah k Bohu, který nebude zatarasen hříchem. Cesta, která bude mít svůj cíl v Božím království, a ne v marnosti.

Z všelijakých představ a schémat o Bohu, z různých kázání jde hlava kolem. Jaký je Bůh? Nejvyšší spravedlivý? Absolutně dobrý? Milující, avšak trestající Otec? Všemohoucí, jehož úradky nechápeme? Soudce, který odkládá svůj hněv na den posledního soudu? Jan Křtitel kázal: „*Sekera už je na kořeni stromu; každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyťat a hozen do ohně.*“ Ježíš k tomu v podobenství říká: „*Ještě ho nevytínej. Ponech ho, ať ho okopám a pohnojím. Snad ponese ovoce.*“

Bůh, který s námi jedná shovívavě – o takovém svědčí Ježíš. Bůh, který má člověka tuze rád, a proto nedolomí nalomenou třtinu a nezhasí doutnající knot. Dává šanci, trpělivě čeká, zda se k němu člověk vrátí, zda se k němu vrátí jeho lid. Bůh, který není ješitný a urážlivý, ba ani mstivý. Jeho láska k lidem je silnější než hřích a mocnější než hněv.

Všechny naše řeči o Bohu jsou jen chabé pokusy, které ho nevystihnou. Všechny písně a

kázání, ba i celé biblické svědectví. Naše pokusy, představy a schémata. Pomáhají nám pochopit skutečnost kolem nás i naši víru. Ale ty představy nejsou Bůh. Prodíráme se jimi někdy podobně jako bibličtí svědkové, jako ostatní před námi a vedle nás.

Ve všelijakých otázkách po Bohu a v nejistotě víry ale můžeme mít před očima Boha, kterého ukazuje Ježíš. Otce Ježíše Krista. Můžeme se učit důvěřovat, věřit v Boha, který nás neděsí, nestraší, nevyhrožuje. V Boha, který sází na lásku víc než na pevnou ruku. V Boha, který se v nás tolikrát zklamal, a přece znovu nabízí ruku k záchraně. V Boha, který pořád ještě doufá, že se k němu vrátíme z vděčnosti, ne ze strachu. V Boha, který se chce radovat z dobrého ovoce, které poneseme. V Boha, který je v Kristu s námi.

Amen.

MODLITBA

Je toho tolik, Pane, čemu nerozumíme. Prosíme, dej, abychom v každé situaci dokázali najít důvěru ve tvou milost a ve tvou lásku.

Amen.

PÍSEŇ: EZD 635 *Tvá, Pane, láska*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Hospodine, v důvěře ve tvou moc i ve tvou milost
přicházíme k tobě se svými prosbami.

Je toho tolik, čemu nerozumíme, z čeho máme strach a na co svými silami
nestačíme.

Prosíme tě o pomoc pro všechny, kdo ji potřebují.

Prosíme za všechen Boží lid, aby našel ve tvém slově pokoj.

Prosíme za ty, kdo se snaží o něco dobrého, aby neztráceli odvahu.

Prosíme za provinilé a odpadlé, ať najdou cestu zpět.

Prosíme za mír a bezpečí ve světě, aby se nikdo nemusel bát.

Prosíme za porozumění mezi národy.

Prosíme za rodiny, ve kterých chladnou vztahy.

Prosíme, dej sílu těm, kdo trpí, nemocným, umírajícím, strádajícím, těm, co
ztratili rodinu, slabým, postiženým, hladovým, vězněným, opuštěným,
ukřivděným, pronásledovaným, obětmi válek i všem ohroženým, aby překonali
to, co je tíží.

Prosíme, dej sílu i nám, ať jim můžeme pomoci.

Prosíme za celý náš sbor, ať můžeme rozvíjet dary Ducha svatého.

Prosíme, buď se všemi dětmi sboru.

Pane, spoléháme na tvé milosrdenství, neboť tys naše jediná naděje.

Budiž ti sláva i čest na věky věků.

Společně voláme, jak nás Ježíš naučil: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: 1Tm 1,15-17

POŽEHNÁNÍ: 2Te 2,16

Ten pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh i Otec náš, kterýž zamiloval nás a dal potěšení věčné a naději dobrou z milosti, potěšuj srdcí vašich a utvrdiž vás v každém slovu i skutku dobrém.

PÍSEŇ: EZD 685 *I když se rozcházíme*

CESTA JANA KŘTITELE

POZDRAV: Milí přátelé v Kristu, srdečně vás vítám na dnešních bohoslužbách. Dnes slavíme třetí neděli adventní. Milost vám a pokoj od toho, kterýž jest, kterýž byl, a kterýž přijíti má.

INTROIT: Sf 3,14–15

Zaplesej, sijónská dcero, zahlahol, Izraeli! Raduj se a jásej z celého srdce, dcero jeruzalémská! Rozsudek nad tebou Hospodin zrušil, zbavil tě nepřítel. Král Izraele, Hospodin, je uprostřed tebe, neboj se už zlého!

PÍSEŇ: EZ 168 *Zpívejte, čest vzdejte*

MODLITBA

Bože, prameni radosti, Bože blízký v Duchu a v slovu, prosíme tě: Probud' v nás radost a pomoz, ať roste, ať nám advent a Vánoce neuplynou beze změny uvnitř nás do shonu všedních dnů. Vždyť jsi nás obdaroval darem svého milého Syna. Jeho slavíme, z něho se těšíme, s jeho církví se modlíme o tvou milost a požehnání. Pane, prosíme tě, přijď a buď tu s námi! Vzdáváme ti chválu, tobě jednomu a jedinému Bohu, Otci a Synu a Duchu svatému, který jsi nyní i navždy, od věků na věky.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Iz 35,1–10

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Matoušově evangeliu 11,2–15.

Milé sestry a milí bratři v Kristu, dnes se zamyslíme nad příběhem Jana Křtitele. Je to příběh zvláštní – rozdělila jsem jej do tří dějství.

V prvním dějství vládne veliká radost a štěstí. Jak by také ne. Bůh se ve svém milosrdenství sklonil ke dvěma už postarším manželům, Alžbětě a Zachariášovi a daroval jim vytoužené a vyprošené dítě. Požehnané dítě jménem Jan, o kterém anděl Páně zvěstoval, že bude nazván prorok Nejvyššího, neboť půjde před Pánem, aby mu připravil cestu, a už od mateřského lůna bude naplněn Duchem svatým. Mnohé ze synů izraelských obrátí k Pánu, jejich Bohu, a vzpurné k moudrosti spravedlivých.

V druhém dějství vidíme Jana již dospělého, jak u Jordánu káže o příchodu Mesiáše. Ohlašuje, že Boží království je blízko a s jeho příchodem spojuje soud. Nic ze starého světa, porušeného hříchem, nebude moci do tohoto království vejít. Nastane radikální zlom, ze kterého vzejde nový věk.

Jak vypadalo Janovo vystoupení? Jan volal: *„Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.“* Jan křtí celé zástupy, uchvacuje svou osobností, plnou vnitřní síly a rozhodnosti. A nikoho nešetří. Kritizuje a kárá lid, kněžskou stranu, farizee, zákoníky, celníky... Volá k pokání, přesvědčen, že konec světa je nablízku: *„Plemeno zmijí, kdo říká, že můžete utéci před nadcházejícím hněvem? Sekera už je přiložena ke kořeni stromů, a každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyřazen a hozen do ohně. Ten, který přichází za mnou, je silnější než já. Lopata je v jeho ruce a pročistí svůj mlat: svou pšenici shromáždí do sýpky, ale plevy spálí neuhasitelným ohněm.“*

Třetí dějství jeho života je ale naprosto odlišné: Není tu ani radost ani síla ani jeho dřívější odvaha a rozhodnost – jen nejistota a pochybnost. A to proto – jak jsme slyšeli už v prvním verši dnešního oddílu z Matouše – že uslyšel ve vězení o činech Kristových.

Jan sedí nevinně ve vězení a ten, kterého ohlašoval a němž svědčil, nedělá v jeho prospěch ani to nejmenší. U Jordánu o něm Jan řekl: Jde za mnou silnější, než jsem já. Ale na to dostat ho z kriminálu, sílu zřejmě nemá. Ta jeho lopata asi odpočívá někde v koutě a on po ní nesáhne. Svět je stále stejný – žádná spravedlnost, žádný nový řád, všechno zůstává při starém. Z toho zklamání se pak zrodí otázka, která je určena Ježíši: „*Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?*“ V té otázce je slyšet úzkost: Nepodlehli jsem iluzi a klamu? Nenamlouvám si něco?

Jan Křtitel měl svou naprosto určitou představu o tom, kterému připravuje cestu. Ta se mu teď ale bortí. Celý život dal do služby tomu, ve kterém spatřoval naplnění nejen svého života, ale celého Písma. A teď o všem začíná pochybovat. To už není ten Jan, který fascinuje a přitahuje zástupy. Spíš se podobá rákosu, kterým kývá vítr (srv. Mt 11,7).

„*Jan uslyšel ve vězení o činech Kristových.*“ Uslyšel o tom, co mu nedávalo smysl, co se rozcházelo s jeho představou o slíbeném Mesiáši. Všem lidem přece vyhlašoval, že on přijde soudit zlé, pálit plevy neuhasitelným ohněm. Právě tyto mocné skutky očekával od toho, jemuž připravoval cestu. Čekal na vítězího krále, který zavede nový pořádek, a nedočkal se ho. Dočkal se naopak vězení, ze kterého, jak asi tuší, živý nevyjde. Tenkrát u Jordánu na Ježíše ukázal jako na beránka, který snímá hříchy světa. Ale teď je vnitřně rozpolcen, neví, čemu má věřit. Právě ty činy Ježíšovy, o kterých mu jeho přátelé vyprávěli, vedou tohoto velikého zvěstovatele adventu, příchodu Mesiáše, k úzkostné otázce: „*Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?*“

Je tu v sázce celý smysl Janova života – spletl se, když v Ježíši viděl toho, kterého posílá Pán Bůh jako Mesiáše? Bylo celé jeho působení, kterým mu připravoval cestu, úplně zbytečné? Jan ztrácí svou rozhodnou jistotu. Žádný silák víry, duchovní hrdina, ale jeden z nás. Slabý člověk, který potřebuje pomoc. Potřebuje mít jistotu, aby věděl, na čem je.

V evangeliu se nikde nedočteme, jak Jan Ježíšova slova přijal. Janova otázka je jasná – chtěl slyšet rozhodné ano, nebo ne. A Pán Ježíš mohl jasně odpovědět: Ano, jsem to já, kterého předpověděli proroci. Vůbec jsi se nemýlil a připravil jsi mi cestu. Splnil jsi svůj úkol. Ale nic takového Jan neslyší, když mu jeho učedníci tlumočí Ježíšovo slovo: „*Slepi vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluchí slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium.*“

Právě ty skutky, které u Jana vzbudily pochybnost, jsou Ježíšova jediná odpověď. Jsou to viditelné a hmatatelné zázraky, které člověku pomáhají. Už proroci předpovídali (např. Izajáš), že při Božím příchodu se otevrou oči slepých a otevrou se uši hluchých, němý bude mluvit a chromý skákat jako jelen. Ale s tímto zaslíbením bylo spojeno ujištění: „*Hle, váš Bůh přichází s pomstou. Bůh, který odplácí, vás přijde spasit.*“ (Iz 35,4b) To by si Jan přál, po tom toužil, to očekával. Vždyť on sám je nespravedlivě uvězněn. Ale o pomstě, o trestu není v Ježíšově zvláštní odpovědi ani zmínka. Zato je tam ujištění, že chudým se zvěstuje evangelium. A to že má být jako vrchol všeho?

Ježíš uzdravuje, křísí mrtvé. Ale ani tyto viditelné divy nepřevyšují zvěst, která zní z Ježíšových úst chudým, totiž těm, kteří nespolehnají na sebe a jsou odkázáni jen na Boha. A to je evangelium, radostné ujištění, že Bůh každému, kdo věří v jeho Syna, dává své království. I sebevětší zázrak se týká jen tohoto pozemského života; ale zvěstováním evangelia, jež vzbudí víru, se rozhoduje o věčnosti. Ježíš nemění svět zvenčí rychle a viditelně, ale zvěstí evangelia mění lidské srdce – neznatelně a možná hodně pomalu, ale trpělivě a z hloubky. Proto později apoštol Pavel tak jasně vyznává: „*Nestydím se za evangelium Kristovo; je to moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří.*“ (Ř 1,16)

Ujištěním, že se zvěstuje evangelium chudým, odpovídá náš Pán pochybujícímu Janu Křtiteli. Je to odpověď, která se mu může zdát nedostatečná, příliš nadnesená a odtržená od reality, kterou on ve vězení prožívá.

Lidé mají rádi jasná řešení, ale Ježíš je nedává. Nepřesvědčuje Jana pádnými argumenty, nevyvrací mu jeho pochopení Mesiáše. Jen jeho učedníkům řekne: „*Jděte, zvěstujte Janovi, co slyšíte a vidíte.*“ Ten poslední úsudek si musí o Ježíši udělat Jan sám. Není to vůbec snadné. Mnohem snazší je dát si odpověď, že tohle není ono, že tohle není to pravé. A proto je třeba čekat jiného, srozumitelnějšího, ráznějšího. A přece i pro Jana stejně jako pro každého z nás platí jeho slovo blahoslavenství: „*Blaze tomu, kdo se nade mnou neuráží.*“

Amen.

PÍSEŇ: EZ 209 Ó, slunce spravednosti

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, věčný a všemohoucí Bože, děkujeme ti. Ty jsi nás chtěl a dal jsi nám život. Čekáš na nás, než k tobě přijdeme. A my smíme očekávat, že nám pomůžeš. Prosíme tě tedy: Dej nám sílu k životu, když je nám špatně. Dej nám odvahu, když si chceme zoufat. Potěš nás, když jsme smutní. Celý náš život čekáme na velké štěstí a malé radosti, na lásku, která nás bude provázet, na pokoj, který se naplní. Ty jediný, Pane, nám můžeš dát všechno, co potřebujeme k životu. Ty jediný, Pane, nás můžeš zachovat při životě a všemi těžkostmi nás provést do své věčné říše. Pane, čekáme na tebe. Čekáme na pomoc pro sebe a pro všechny lidi. Prosíme, posiluj nemocné. Pomož hladovým. Povzbud' utlačované. Dej zahlédnout světlo pochybujícím. Pane, děkujeme, že smíme doufat.

Prosíme tě, vyslyš nás, když k tobě společně voláme: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: 2Pt 3,18

POŽEHNÁNÍ: Fp 4,7

PÍSEŇ: EZ 44,3 *Přijď, králi věčný náš*

JANOVO KÁZÁNÍ

INTROIT: Žd 3,15

Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce ve vzdoru!

PÍSEŇ: EZ 44,2 *Pane, dnešek je den chvály*

MODLITBA

Bože, zkoušíš nám promluvit do života, ukázat, co je smysluplné, čeho se vyvarovat. Ale místo toho, abychom ti naslouchali, jsme občas plni vlastních myšlenek a mnohdy také toho, co vůbec není důležité.

Prosíme tě, mluv k nám, mluv tak, ať tě slyšíme.

Vytrhni nás svým hlasem z našeho omezeného myšlení, zúženého obzoru.

Proraz svým slovem.

Amen.

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO: Mi 6,6–9

PÍSEŇ: EZ 69,0 *Soudce všeho světa, Bože*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v evangeliu podle Lukáše 3,10–20.

Začnu vtipem.

Skeptik volá do nebe: Bože, jestli tam nahoře jsi, řekni, co máme dělat. Z nebe se ozve hlas: Dejte hladovým jíst, domov těm, kdo jej nemají, a snažte se mít navzájem víc rádi. Skeptik se trochu rozklepe: Jen jsem to chtěl vyzkoušet. A nebeský hlas na to odpoví: Já taky.

Bud' tento svět (a my s ním) skončí v čudu, anebo je tu ještě nějaká šance, že by to mohlo dopadnout i lépe. Ti lidé, kteří vyšli za Janem k Jordánu, doufají v tu druhou možnost – že to neskončí v totálním rozbití všeho. Můžeme se k nim přidat – k naději na proměnu světa.

My lidé se vyznačujeme často tím, že se na někoho, na něco upneme, a pak jsme zklamáni. Čekáme změnu světa a někdy i svých vlastních životů od někoho, od něčeho, od toho, že konečně bude vládnout slušná vláda, že budeme mít dobrého prezidenta, a změní se tak atmosféra ve společnosti atd. Zrovna „my křesťané“ bychom ovšem měli vědět, že Mesiáš – zachránce je jen jeden – Ježíš. A to by nám mohlo pomoci ke střízlivosti a také v zacílení těch očekávání, nadějí a spoléhání.

Jan je předchůdce mesiáše Ježíše a vybízí lidi: Už teď je možné (už teď je dobré) si vybrat cestu, životní způsob, vládu a zemi, ve které chceme žít.

Víra se stává vírou, když ústí do otázky: Co mám dělat? Teprve, když se odráží do toho, jak žiju, jednám, chovám se k druhým, k sobě, k přírodě, je to víra.

Máme asi vesměs tendenci soustředit se na details, nuance, ztrácet čas složitými debatami o všech zákrutech etiky... Argumentovat sociálním státem, nutností náhradního oblečení a tím, že svět přece není černobílý. Jan je prorok a radikál a zřejmě ví, jak jednoduše skutek uteče či se ztratí v záplavě slov.

Když chce být někdo od Jana pokřtěn, tak tím vyjadřuje: Stojím o životní změnu. A Jan mu na to říká, že to znamená žít podle jiných pořádků, být ve svém okolí vyslancem už toho jiného světa – toho Božího, kde nemá co dělat sobectví.

Kupodivu po nás Jan nechce v tomto kázání nic zbožného – modlitby, půst, četbu Bible... ale solidární pozornost k lidem vedle sebe.

Jasně pravidlo: držet na uzdě lakotu, jištění do vzdálené budoucnosti, věčné obavy o zaopatření dětí, o dostatečnou rezervu. Prorok Jan stejně jako jeho starozákonní předchůdci ví, že bohatí jen bohatnou a chudí se stávají ještě chudšími. 2153 jednotlivců prý vlastní to, co 60 % celkové populace. Možná mezi ně nepatříme, ale velkorysejší bychom asi být mohli. Velkorysí k cizím!

To chce hodně velkou sílu a odvalu měnit sami sebe. Dělat něco, co se dotýká nejen mé hlavy, ale celého těla, způsobu života, pohodlí, i mé rodiny.

Celníci měli celnice propachtovány a asi si ještě ke všem možným daním a poplatkům dost svévolně přiráželi. A těm Jan říká: Vystačte si s tím, že si vyděláte na normální živobytí. Nežijte na úkor druhých. Myslím, že to může platit i pro nás – spokojit se se základním pokrytím životních potřeb. A také nepřechytračovat druhé.

Ani po Herodových vojácích Jan nechce, aby změnili práci, ale to, aby nezneužívali svou pravomoc, sílu, pozici, nechtěli si přilepšit. To je také aktuální.

Jsou to jednoduchá pravidla, ale když jimi zkusíme žít, vyjadřujeme tak, že změnu svého života, změnu zacílení, změnu toho, o čem se opíráme v životě, bereme vážně.

Svět otravují malé nespravedlnosti. Ty se pak postupně skládají v nechutný celek. Každý proto musí začít u sebe.

Herodes Antipas nebyl židovský král. Jen čtvrtkrál, lokální knížátko z vůle Říma, ale protože se podílel na rekonstrukci jeruzalémského chrámu, doufal, že toho královského kýženého titulu dosáhne. A Jan na jeho adresu (i všech politiků) mete, že s funkcí musí být spojena nějaká morálka; ne se chovat jako podvodník. Herodes ho za tuhle pravdu nechá zavřít a pak zabít. V tom je ten příběh žel také aktuální.

Ježíš brzy Janovo učení rozpracuje, ale dvě věci zpátky nevezme: Chtít mít něco společného s Bohem se projevuje životním stylem. Vize Božího království se liší od toho, jak si království představují Herodové. Nejde v něm o bohatství, slávu, moc, ale o solidaritu.

Pozoruhodná je věta, že Jan kázal radostnou zvěst – evangelium. Co je radostného na tom, že budeme souzeni a posuzováni ne podle keců nebo podle toho, co jsme chtěli, ale nějak nám to nevyšlo, ale podle toho, jak jsme žili s lidmi kolem nás? No, možná to, že nás nebude soudit Jan ani jiný člověk, ale Ježíšův Bůh. Bůh je snad přece jen shovívavější a milosrdnější, než tušíme.

Amen.

PÍSEŇ: EZ 60:1 *Kdo chce k Bohu přijíti*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, prosíme tě za každého, kdo se snaží pomoci člověku vedle sebe.

Prosíme za ty, kteří jsou bez pomoci nebo se tak cítí.

Prosíme za nás, za naši zemi, za lidi na této planetě.

Prosíme za náš vztah s tebou, slyš naši modlitbu, mluv k nám, přidávej sílu, když tě hledáme a zkoušíme žít podle tebe.

Prosíme, pomáhej nám být ti svědky, zvát k důvěře v tebe.

Prosíme za ty, kteří se trápí depresemi, pochybami.

Otče náš...

POSLÁNÍ: Mt 55,34-40

POŽEHNÁNÍ: Joz 1,9

PÍSEŇ: EZ 486 *Svaté Boží požehnání*

PODÍL NA VĚČNÉM ŽIVOTĚ

POZDRAV:

Milé sestry a milí bratři v Kristu, vítám vás v dnešním bohoslužebném shromáždění. Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

INTROIT: (1J 4,20–21)

Řekne-li někdo: „Já miluji Boha“ a přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí. A tak máme od něho toto přikázání: Kdo miluje Boha, ať miluje i svého bratra.

PÍSEŇ: EZ 219 *Hory, doly, stráně*

MODLITBA

Hospodine, svatý a věčný Bože, celý vesmír je dílo tvých rukou. Slunce i hvězdy hlásají tvou slávu, moc i moudrost. I naše Země, každý květ na ní i všichni tvorové svědčí o tvé moci, moudrosti a lásce. Z úst všech lidí má zaznívat píseň chval a díky tobě, našemu Stvořiteli a Pánu. Neuměle a nedokonale, ale z upřímného srdce tebe oslavujeme a prosíme tě, požehnej nám, přijď a buď uprostřed nás na tomto místě, kam jsi nás zavolal, aby ses tu s námi setkal. Dej, aby naše mysl i naše srdce byly otevřeny k přijetí tvého slova. Buď zde s námi a buď stejně tak se všemi, kdo se shromažďují ve tvém jménu všude po tváři světa a k tobě vztahují své ruce, k tobě upínají svou naději.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Sk 16,16–34

PÍSEŇ: EZ 399 *V sjetí tomto pravme sobě* (sloky 1–6)

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Lk 10,25–37

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Lukášově evangeliu 10,25–37.

Milí bratři a milé sestry, zákoník se ptá Ježíše: „*Co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?*“ Myslím, že existuje mnoho lidí, kteří si tuto otázku nikdy nepoloží. Proč také. Stačí jim, že žijí teď a tady. Slova „věčný život“, to jim neříká vůbec nic. Všichni zemřeme a je konec. S tím se prostě člověk musí smířit jako s nezvratným faktem. Jde o to mít se dobře, užít si dostatek všeho, co život nabízí, a zbytečně si jej nekazit nějakým neplodným uvažováním o *tom, co bude potom...*

Muž, který stojí před Ježíšem, uvažuje jinak. Věří, že smrtí vše nekončí a že existuje pokračování, které Bůh připravil jako něco velikého a krásného. Jak se ale stát účastníkem této budoucnosti? „*Co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?*“ Je to otázka, která se podobá otázce žalárníka ve Filipech (o kterém jsme slyšeli v prvním čtení). Tento žalárník je v šoku, když se jeho vězení až do základů otřásá velikým zemětřesením – a tehdy se uvězněných apoštolů Pavla a Silase ptá se spontánností, vyvolanou strachem a úzkostí: „*Co mám dělat, abych byl spasen?*“ (Sk 16,30)

Jsou to slova podobná těm zákoníkovým, ale přesto otázka zákoníka postrádá opravdovost otázky žalárníka. Však nám evangelista Lukáš zaznamenal, že zákoník Ježíše zkoušel. Nehledá odpověď pro svůj život, ale chce ukázat svou převahu. Když někoho zkoušíme, stojíme nad ním. Ježíš má být žákem, kterého on bude podle jeho odpovědi posuzovat. A potom s tím půjde výš, na patřičná místa. Vždyť tahle zkouška je zároveň pokušení, past, do které se má Ježíš chytit. Co kdyby mu Ježíš třeba řekl – a tato jeho

slova čteme u evangelisty Jana: „*Kdo věří ve mne, má život věčný.*“ (J 6,47) V očích zákoníka by v tomto případě Ježíš zřejmě propadl na celé čáře.

Avšak Ježíš nemluví o sobě, ale o Zákonu, o jeho četbě. Místo odpovědi pokládá otázku: „*Co je psáno v Zákoně, jak to tam čteš?*“ Čili jak to tam recituješ? – tak zní výstižnější překlad. Každému pravověrnému Židu totiž Zákon prikazoval recitovat denní vyznání, zapsané v knize Deuteronomium: „*Slyš Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný. Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou.*“ (Dt 6,4-5)

Role se obrátily: Ježíš zkouší zákoníka a on recituje toto vyznání, a co víc – přidá k tomu ještě verš o milování svého bližního. A Pán Ježíš mu dává výbornou. On sám přece učil, že láska k Bohu a bližnímu je souhrn celého Zákona a proroků. Proto mu říká: „*Správně jsi odpověděl. To číš a budeš živ.*“

Zákoník chtěl Ježíše zkoušet, hodnotit a nachytat – teď je to však naopak: Ježíš hodnotí jeho odpověď jako správnou. A vybízí ho, aby z teorie přešel do praxe. Aby podle toho, co ví, také jednal. Podíl na věčném životě, po kterém snad zákoník opravdově touží, mu patří, když bude milovat Boha na prvním místě a bližního jako sám sebe. To je přece jasné a srozumitelné.

Tak to zřejmě vidí Ježíš, ale ne muž, který sice správně odpověděl, ale potřeboval se ospravedlnit, jak čteme v evangeliu. Možná si uvědomil, jak náročné je to, co má nyní ve svém životě uskutečňovat. Proto znovu klade otázku, která ukazuje, kde spočívá jeho problém. Kupodivu to není vztah k Pánu Bohu, ale vztah k člověku. Neptá se, co znamená skutečná láska k Bohu, ale kdo je jeho bližní, kterého má milovat.

Tehdejší zákoníci, znalci Zákona, byli totiž přesvědčeni, že bližním může být jen člen izraelského společenství. Rozhodně ne ten, kdo nežije podle stanovených předpisů, či dokonce pohan. Zákoník chce Ježíše přece jen vtáhnout do nebezpečné debaty o tom, koho pokládat ještě za bližního, a koho už ne.

Židé totiž vedli o této otázce nekonečné debaty. O pohanech a Samařanech neměli žádné pochybnosti. Byli to cizinci a nepřátelé. Jak ale měli rozlišovat mezi příslušníky vlastního národa a mezi různými společenskými vrstvami? Koho měl kněz, rabín či starší považovat

za svého bližního? Učili, že styk s nevzdělaným a zanedbaným zástupem poskvřňuje a očištění potom vyžaduje značné úsilí. Měli snad považovat tyto pro ně „nečisté“ za své bližní?

Místo odpovědi Pán Ježíš vypráví působivý příběh – podobenství o milosrdném Samařanu. Je to příběh velmi prostý, takže někteří středověcí vykladači mu chtěli dát ještě více duchovních významů: Podle nich je Ježíš ten Samařan, který zachraňuje člověka, ležícího bezmocně ve svém hříchu. Loupežníci, kteří ho přepadli na cestě z Jeruzaléma, jsou nečisté mocnosti, zatímco kněz a levita představují Zákon a proroky. Hostinec, kam Samařan toho polomrtvého člověka dopraví, je církev, a ty dva denáry jsou symbolickým vyjádřením svátostí – křtu a večeře Páně.

Ale tak složité to v původním záměru Ježíšově jistě není. Jde jen o to, že zákoník má pochopit, jak je to s tím bližním. Když mu Ježíš celý příběh dovypráví, dá mu otázku: „*Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?*“ A zákoníkova odpověď je zase správná: „*Ten, který mu prokázal milosrdenství.*“ „*Ježíš mu řekl: Jdi a jednej také tak.*“

Není třeba věci komplikovat, jako to děláme my, když se chceme ospravedlnit po způsobu zákoníka. Ježíš všechno velmi zjednodušuje: Jdi a jednej jako ten Samařan, který pomohl tomu, kdo ho potřeboval. Příběhem milosrdného Samařana Ježíš odhaluje podstatu pravého náboženství. Ta nespočívá ve věroučných debatách, ale v životě naplněném milosrdenstvím.

Otázka: „*A kdo je můj bližní?*“ je tak provždy zodpovězena. Kristus ukázal, že náš bližní není jen ten, kdo patří k naší církvi a je stejného vyznání nebo kdo je náš přítel. Na rase, barvě pleti, názoru či společenském původu vůbec nezáleží. *Bližní je každý člověk, o kterém víme, že právě potřebuje naši pomoc.*

Dnešní svět si potřebuje uvědomit tuto skutečnost stejně jako lidé v době Ježíšově. Sobectví, netečnost, netolerance a bezcitný formalismus dusí a potlačují ušlechtilé vlastnosti, které člověka povznášejí. Mnozí lidé se hlásí k Ježíšově jménu, ale zapominají, že křesťané mají následovat Krista.

Kristus se ztotožnil se zájmy lidstva a žádá nás, abychom s ním v díle pro záchranu světa spolupracovali. Říká: „*Zadarmo jste dostali, zadarmo dejte.*“ (Mt 10,8) Při pohledu na

člověka, který je v nějaké nouzi, nikdy nesmíme říci „To se mě netýká“. Není to vůbec lehké a v konkrétních situacích si často nebudeme vědět rady. Ale směr známe. Směr, který určil náš Pán, z jehož milosrdenství žijeme.

Amen.

PÍSEŇ: EZ 450 *Již zpěv, prosby, kázání*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, prosíme tě, vzbuzuj pravou naději ve všech, kteří stojí v nějakém trápení a problémech, v situacích, v nichž sami nevidí žádné dobré řešení a žádné východisko. Dej, ať svou naději vloží v tebe. Dávej nám všem víru a naději, že tam, kde my jsme bezmocní, ty máš všechnu moc a řídíš všechno k našemu dobrému.

Pane náš, modlíme se za náš sbor, ať zůstává věrný tvému evangeliu, tvému slovu. Prosím tě, abys k nám neustále promlouval, abychom nepřestali slyšet tvůj hlas. Prosíme, dej, ať bereme vážně tvé slovo, tvá přikázání, jejichž zachováváním ti máme prokazovat věrnost a lásku. Dej, ať si zase najdeme po svých, ale ať hledáme především tvé království, tvou spravedlnost, a spolehneme se, že nám můžeš přidat i ostatní věci.

Pane, prosíme tě, provázej nás příštími dny, ochraňuj nás a opatruj, abychom se tady zase příští neděli mohli sejít.

Pane Bože, ve jménu Ježíše Krista k tobě společně voláme: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: Př 3,5-6

POŽEHNÁNÍ: Iz 54,10

PÍSEŇ: EZ 44,8 *Sláva buď tobě, Bože náš*

NASLOUCHAT DRUHÝM

POZDRAV

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Amen. Milost a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista ať je s vámi.

VSTUPNÍ SLOVO: Ž 33,5b.6.18–22

Hospodinova milosrdenství je plná země. Nebesa byla učiněna Hospodinovým slovem, dechem jeho úst pak všechn jejích zástup. Oko Hospodinovo bdí nad těmi, kdo se ho bojí, nad těmi, kdo čekají na jeho milosrdenství. Tvoje milosrdenství buď, Hospodine, s námi; na tebe s důvěrou čekáme!

PÍSEŇ: EZ 33 Rozveselte se v Hospodinu

MODLITBA

Milostivý Bože, neděli co neděli shromažďuješ všude ve světě svůj lid. Děkujeme, že jsi i nás dnes přivedl do tohoto shromáždění. Nebeský Otče, ty víš, jak se nám v našich všedních dnech ztrácí radost. Jsme zahlceni svými starostmi a problémy, zavaleni prací, ničení spěchem.

Brání nám to soustředit se k modlitbám a ke čtení Písma. Ztrácí se nám výhled k tobě a přestáváme vidět lidi kolem sebe. Z našich srdcí mizí pokoj, z našich vztahů láska a z naší práce radost. I sem jsme si leccos z toho přinesli s sebou. Prosíme, smiluj se nad námi.

Dej, ať k nám dnes zazní tvoje slovo, ať nás vede k tomu, co je důležité. Ty nás přijímáš takové, jací jsme. Uč nás přijímat jedni druhé, žít z tvého odpuštění a odpouštět svým bližním. Otevři naše oči, ať dovedeme vedle sebe vidět ty, kdo nás potřebují.

Dávej nám dobrou vůli, odvahu i vynalézavost k službě. Ty můžeš udělat víc, než si my sami dokážeme představit.

Vyslyš nás pro Ježíše Krista, jemuž s tebou a Duchem svatým patří všechna moc i sláva.

Amen.

PÍSEŇ: EZ 176 *Někdo mě vede za ruku*

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Mt 14,13–21

PÍSEŇ: EZ 440 *Ozvi se, Pane můj*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v První Královské 17,1–16.

Jako blesk z čistého nebe se na scéně příběhů v knihách Královských objevuje prorok Eliáš. Taková postava – a přitom nevíme nic o jeho rodině, neznáme jméno jeho otce, nenajdeme žádné vyprávění o jeho narození. Čteme o něm jen to, že byl z přistěhovalců gileádských. To není zrovna původ, který bychom čekali u proroka jeho formátu. Byl totiž zřejmě imigrant z Gileádu, země sužované válkami a suchem. Ano, ekonomický uprchlík. Přistěhovalci stáli na nejnižší příčce společenského žebříčku, vlastně spíš mimo něj. Neměli domovské právo, nevztahovala se na ně ochrana zákona. S jejich náboženským životem to taky bylo všelijaké. Vyvolený lid se na ně díval svrchu. A přesto právě z tohoto prostředí Hospodin povolal svého služebníka.

„Hospodinova milosrdenství je plná celá země,“ četli jsme v úvodním žalmu. O tom svědčí Eliáš z přistěhovalců gileádských ještě dříve, než promluví. Jeho jméno je vyznáním, znamená: Můj Bůh je Hospodin. Ať pocházím odkudkoli, ať jsem kdokoli, stojím v jeho službách.

Všem kolem (i těm domácím víry) Eliáš svědčí: Hospodin je živý Bůh. Nepatří jen do vzpomínek a příběhů z dějepavy. Hospodin nezapomněl na smlouvu se svým lidem, nepřestává působit v tomto světě, jeho moc se nezmenšila.

Eliáš přichází se svým vyznáním tam, kde je potřeba je slyšet. Nejde za těmi, kteří o Bohu nic nevědí. Ani neburcuje ty, kteří na Hospodina zapomněli, přestali věřit, kteří takřikajíc už nechodí do kostela. Přichází k těm, kteří si myslí, že jejich víra je jakž takž v pořádku. Izraelci za krále Achaba nepřestali uctívat Hospodina. Řádně slavili svátky a přinášeli oběti. Na svých synech konali obřizku na znamení smlouvy. Nezapomněli, kdo byli jejich otcové. Co potom vlastně bylo špatné?

Od svých kenaanských sousedů přejal Izrael přesvědčení, že nad přírodou vládne bůh Baal. Každý rok je třeba ho složitými rituály oživit, a když je pak správně uctíván, uvolní plodivé síly, aby bylo dost vláhy a všechno rostlo.

Bylo to tedy hezky rozděleno: Hospodin je svrchovaný v těch zásadních věcech, jako je správa a ochrana lidu a svaté boje, které vede se svými nepřáteli. A ty drobné, všední záležitosti, každodenní starosti, jako jestli zaprší a jaká bude úroda a co budeme jíst, svěřovali Baalovi.

Právě k takovému „kulhání na obě strany“ přichází prorok vyřídit rozhodné ne. Hospodin je Bůh celého našeho života. Netýkají se ho jen záležitosti duchovní. Hospodin je Bůh všeho, co děláme, co říkáme, všech našich myšlenek i plánů. On je Pán celého světa. Není to „kostelový“ bůh. Nevládne tady jeho Duch a za dveřmi neviditelná ruka trhu. Není jenom na neděli, zatímco přes týden se každý stará, jak umí.

Do situace, kdy se na to zapomíná, kde člověka starost a strach o každodenní záležitosti odvádějí jinam, zní Eliášovo proroctví: *„Jakože živ je Hospodin, Bůh Izraele, v jehož jsem službách, v těchto letech nebude ani rosa ani déšť, leč na mé slovo.“*

To není od Pána Boha ukřivdění ani zlomyslnost. Mám za to, že i takové slovo můžeme chápat jako výraz péče o člověka. Našemu Pánu není jedno, oč opíráme své naděje. Prorocké slovo vede k zastavení, možná k přerovnání žebříčku hodnot. Z čeho mám strach a čemu skutečně věřím? Na co se doopravdy spoléhám? Můžeme to zkoušet u nejrůznějších báječných baalů, ale jen Hospodin svým slovem stvořil nebe i zemi, on dává každý nový den – a bez jeho vůle prostě nezaprší.

Král Achab ovšem nehodlá přerovnávat žebříček hodnot. Naopak – po takové zprávě by chtěl proroka pokud možno zlikvidovat. A tak se na Hospodinův pokyn Eliáš skryje u potoka Kerítu. *„Z potoka budeš pít a přikázal jsem havranům, aby tě tam opatrovali potravou,“* slyší z Božích úst. Nevím, jak by takové ujištění působilo na vás – že ten, kdo se má postarat o vaše zabezpečení, je nějaký pták. Eliáš se tím má ale naučit, jak rozmanitým způsobem se Pán Bůh stará o své věrné. Vlastně to, že Hospodinův úkol mají plnit ptáci, tak zvláštní není. On je přece Pán celého stvoření. Zarážející však je, že to mají být zrovna havrani. Havrani jsou podle soupisů v Mojžíšových knihách nečistí. Pohanští. I my bychom je čekali spíš na hřbitově nebo v hororu, než v Božích službách. Ale: *„Hospodinova milosrdenství je plná země.“* On sám očišťuje i povolává k službě.

Eliáš dostává chléb i maso ráno a chléb i maso večer. To je z biblického pohledu blahobyť. Cestou do zaslíbené země padala na poušti ráno mana a večer křepelky a všichni měli dostatek. Tady je obojí hned dvakrát denně.

Při pohledu zvenčí je prorok v neutěšené situaci: Je na útěku před královskou mocí, musí se skrývat, je sám. Přesto může každý den docela konkrétně zakoušet Boží milosrdenství a péči.

I takové okamžiky mají svůj smysl. Je to veliká věc, když se můžeme ohlédnout za nějakým úsekem svého života a říct – Hospodin se o mě staral. V mém strachu, v pochybách a beznaději – Pán mě posiloval. Přes všechny neblahé okolnosti, přestože se mi všechno rozpadalo pod rukama, dokonce i přes můj hřích – Bůh ode mne neodňal své milosrdenství.

Vlastně bychom tady mohli skončit. Jít domů a radostně a vděčně myslet na to, jak se o nás Pán Bůh stará. Jenomže mnohé z nás by asi napadlo, že i ten potok nakonec vyschl. Jak je to tedy s tou Boží péčí, když jde opravdu do tuhého?

Biblický vypravěč to líčí tak, že jedna věc končí, aby mohlo přijít něco dalšího, většího. Jenže to Elijáš ze své perspektivy nevidí.

„I stalo se k němu slovo Hospodinovo: Vstaň a jdi do Sarepty, jež je u Sidónu, a usad' se tam. Hle, přikázal jsem tam jedné vdově, aby tě opatrovala potravou.“

Sarepta sidónská ležela ve Fénicii. Za hranicemi izraelského království. V krajině, kde se mohutně uctíval Baal. Copak sem Boží slovo dolehne? A navíc má Elijáše opatrovat potravou nějaká vdova. Vdova! Ta z nejchudších a nejubožejších, vždyť vdovy neměly živitele ani zastání. A když je sucho a hlad, postihne je to jako první. Vdova je větší absurdita než havrani. Ale pořád platí: *„Hospodinova milosrdenství je plná země.“* Žádné hranice a žádné předpoklady na tom nemohou nic změnit.

A tak Elijáš vstal a šel. S vdovou se setkal u brány do města a velmi zdvořile požádal o vodu a o chléb. Voda ve studních ještě nestačila vyschnout, ale hlad už nastal i tady. Žena zřejmě poznala, že před ní stojí Izraelec, protože při všem, co je Eliášovi svaté, se zapřísahá: *„Jakože živ je Hospodin, tvůj Bůh, nemám nic upečeno, mám ve džbánu jen hrst mouky a v láhvi trochu oleje. Hle, sbírám trochu dříví. Pak to půjdu připravit pro sebe a svého syna. Najíme se a zemřeme.“*

Strašlivé zoufalství zaznívá z těchto slov. Člověk, který už od života nic nečeká. A přece slyšíme, že i této ženy se Pán Bůh ujímá, že i pro ni má úkol: nasytit proroka. Dokud jsme tady, nemáme si chystat rakev. Nikdo z nás tady nepřesluhuje, nikdo z nás tady není zbytečný nebo dokonce nadbytečný. Pán Bůh o nás ví. Máme svůj úkol.

„Neboj se.“ Tenhle asi nejhezčí pokyn v Bibli je to první, co vdova slyší. Je to potěšení a ujištění o Boží přítomnosti. A to je zase Elijášův úkol. Vyhladovělý prorok a zoufalá vdova. Kdo tady vlastně slouží a komu je slouženo? Kdo dává a kdo je obdarován? Jsem přesvědčena, že si pomáhají navzájem, že potřebují jeden druhého.

Že potřebujeme jeden druhého. Služba je vždycky záležitost vzájemná, povolání k službě je povolání do společenství. Navzájem si pomáháme a navzájem se obohacujeme.

Jsou tady ti, kteří nám pomohou, a jsou tady ti, kterým můžeme pomoci my. I když na to nevypadáme, i když se na to necítíme, i když máme sami málo. Ne snad jídla – ale třeba možností a schopností a odvahy a trpělivosti a peněz – a hlavně času.

Máme málo. Stojíme v tomto světě stejně bezradní jako učedníci před pětitisícíhlavým zástupem na pustém místě. A tak si zoufáme anebo nadáváme anebo mávneme rukou nad pěti chleby a dvěma rybičkami, nad hrstí mouky a trochou oleje. Máme málo. A přece zazní k vdově v Sareptě: Jen z toho nejdřív připrav chléb pro Elijáše. Nejdřív. Ne až budeš mít dost, až na tom budeš lépe, až budeš mít jistotu, ale právě teď. „Šla a udělala, jak Eliáš řekl.“ To je krok víry: spolehnout se na Boží zaslíbení. Víra vede člověka také k tomu, aby se přestal soustředit na svůj nedostatek a aby mohl vidět potřebu druhého.

Konec našeho příběhu zní jako z pohádky: „*Mouka ve džbánu neubývala a olej v láhvi nedocházel podle slova Hospodinova, které ohlásil skrze Elijáše.*“ Možná jsme z takového zázraku trochu rozpačití. Ale ono tady vlastně je čemu věřit. Protože zázraky se nedějí tam, kde se stane něco senzačního a nevysvětlitelného, ale tam, kde je Pán Bůh přítomen, kde je při díle. Děje se to všude tam, kde obrací lidské sobectví a strach a soběstřednost v službu. Kde mění samotu a beznaděj ve vzájemnost a společenství. Kde člověk dostává odvalu k něčemu, s čím by podle svých propočtů nikdy nezačínal. „*Hospodinova milosrdenství je plná země.*“ On sám k tomu dává hojnost všeho, co je potřeba. Pro nás i pro druhé.

Amen.

MODLITBA

Bože, tvého milosrdenství je plná země. Chválíme tě za to a oslavujeme. A prosíme, abychom na se tvé slovo dokázali spolehnout, i když všechno kolem nás svědčí o opaku.

Amen.

PÍSEŇ: EZ 191 *Svou oslav Pána písni*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože, tvého milosrdenství je celá země.
Chceme je přát v hojnosti i druhým.

Prosíme o tvé milosrdenství pro ty, kteří mají mnohem těžší úděl než většina z nás: Pro lidi v zemích, kde je válka a hlad, pro ty, kteří s nadějí na lepší život přicházejí k nám a my o tom diskutujeme anebo se toho bojíme. Ti, kteří neměli dost štěstí anebo schopností anebo příležitostí, aby získali zázemí, vzdělání, práci – a my jim říkáme sociálně slabí, nepřízpůsobiví, problémoví...

Prosíme o tvé milosrdenství pro ty, kdo žijí bez naděje a nic dobrého už nečekají, kteří zažili zklamání v blízkém člověku, kteří kvůli okolnostem nebo vlastní povaze zůstali osamělí, zatrpklí, smutní. Kteří mají pocit, že jim v životě nic nevychází a všechno je proti nim, možná i ty sám, Bože...

Prosíme o tvé milosrdenství tam, kde si lidé nedovedou porozumět. Myslíme na odcizená manželství, na rozhádané rodiny, na ty, kteří spolu léta normálně nepromluvili.

Prosíme i za naše vlastní problematické vztahy, neporozumění, traumata, křivdy, výčitky a zklamání, na to, co pořád dokola řešíme a nikdy nevyřešíme...

Pomoz nám, abychom dokázali spoléhat na tebe a dali se zvát k důvěře ve tvé slovo a ve tvou pomoc v každodenních záležitostech, i v těch, které nám přijdou příliš malicherné, než abychom ti je svěřovali v modlitbě.

Pomoz nám, abychom viděli druhé lidi, které nám posíláš do cesty, i službu, ke které nás voláš. Dej nám odvahu k pomoci druhým a také moudrost a citlivost, abychom někdy nebyli jako hrom do police...

Pomoz nám, ať jsme dost citliví a vidíme tvoje milosrdenství v tomto světě i v našem životě. A ať nás to vede vždycky znovu k vděčnosti a také k naději pro nás i pro tento svět.

Modlíme se, Bože, jak nás naučil tvůj Syn: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: 2K 9,8–11

POŽEHNÁNÍ: 2K 13,13

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi námi.

PÍSEŇ: EZ 449 *Pochválen budiž Pán Bůh náš*

DĚLNÍCI NA VINICI

INTROIT: J 3,14–17

Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný. Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen.

PÍSEŇ: EZ 222 *Prosím, tebe, Pane Bože*

MODLITBA

Bože, dal jsi nám život a do něho také sem tam slunce a vláhu.

Je za námi týden a my myslíme na setkání v něm, na ta, která se povedla, alespoň myslíme, a také na ta, ve kterých jsme spíš víc mluvili, než naslouchali.

Děkujeme za to, co jsme se naučili, co jsme viděli. Za příležitosti, nápady, blízkost lidí. Také v tom týdnu bylo pro leckoho z nás hodně smutno, těžko.

Někdy na nás padá únava, rezignace, už toho máme dost. Věříme, že ty přidáváš sílu. Že s námi můžeš být i ve smutku. Byly chvíle, kde jsme dělali opak toho, co by bylo dobré, správné. Také nás někdy ovládaly myšlenky, se kterými si nevíme rady, které jsou zlé. Odpusť to, prosíme. Prosíme, rozehřej nás uvnitř.

Amen.

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO: Iz 5,1–7

PÍSEŇ: EZD 672 *Dej nám moudrost, odvahu*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v evangeliu podle Lukáše 19,11–28.

„Jeden člověk vysadil vinici...“ Když takto Ježíš začal, všem jeho posluchačům naskočilo podobenství proroka Izajáše o vinici a o Pánu Bohu, zemi a lidech. Podle něj vinice vydala místo dobrých hroznů kyselé plody. Za péči se odvděčila nekvalitou.

Místo toho, aby Bohem vyhlédnutý Izrael inspiroval ostatní tím, jak se v něm žije podle

práva, jak v něm nikdo není vytlačen na okraj, jak chudí, bezdětní, uprchlíci nezůstanou bez pomoci, lidé si tam ubližují až do krve a nárek chudáků a o důstojnost obraných je slyšet až do nebe.

Asi není úplně od věci se tedy ptát: Jaké víno teče z nás? Kyselé, pitelné, dobré? Jak kdy... Co jako lidé i jako církve kolem sebe šíříme? Ježíš to staré prorokovo podobenství však pozměnil.

Bůh osázel zemi, vinici. Lze tu sklídit víno, pít je a mít se dobře. Máme to tu hezky nachystáno. Pak pán vinice odcestuje. Bůh je vzdálen, nedostupný, časem už vlastně nepředstavitelný. Někdy skoro nedovolitelný. Kdo ho kdy viděl?

Bůh se někdy zdá opravdu být omezen jen na to, že čas od času pošle nějakého posla. Ale jak a proč poslům vlastně věřit, že opravdu nesou slova od Pána? To by mohl říci každý...

Ti poslové, to jsou proroci všech generací a typů, kteří se potkávají v lepším případě s lhostejností, v horším s bitím a neúctou a někdy platí i životem, respektive to jsou ti, kteří lidem zabydleným, jistým a usazeným, nájemcům a správcům, připomínají, že tahle země není jejich a že jsou tu nějaká pravidla. Tito Boží poslové zpochybňují pozice těch, kteří si myslí, že jsou lidmi na pravém místě, že jsou majiteli pravdy, že jim ostatní (včetně Boha) do toho nemají co mluvit.

V postavách podobenství se máme hledat. Mohli bychom se zhlédnout i v těch moc neslyšených, co vyřizují slova od Pána Boha. Žádá si to odvahu někomu připomenout, že tam někde kdesi (vedle nás) je Bůh, že něco chce, že také hodně nabídl a dal. Kdo z nás tuto odvahu někdy má?

Vinaři se v tom příběhu vlastně tlačí na místo Boha. Vědomě, nevědomě, nahlas, oklikou, s přiznáním i bez něj. Jak moc „na Boha“ slyšíme, jak moc si tu už připadáme jako majitelé? Co z toho, že to tu vlastně není naše, pro sebe vyvodíme? Nechováme se někdy se samozřejmostí majitelů nebo jako nájemníci, kterým je jedno, jak to po nich zůstane?

Přemýšlím, co vlastně má být tím naším nájmem. Co úrodou, kterou bychom měli majiteli odvést? Možná by mu stačilo, kdybychom na něj nezapomínali, kdyby se to, že o něm víme, že jsme vděční a slušní nájemci, nějak odráželo v tom, jak žijeme. Překvapivé na tom podobenství je, s jakou trpělivostí se pán vinice připomíná. Někdy mi také připadá překvapivé, že nás tu Pán Bůh ještě pořád nechává.

Četl jsem výklad, že Ježíšovo podobenství původně končilo jen tou otázkou: Co udělá s vinaři? Co si za své spravování vinice, za své životy zasloužíme?

Nakonec pošle syna. Syn zastupuje otce. Má stejná práva jako otec. Je to jakoby přišel majitel sám.

Když Ježíš toto podobenství vyprávěl, zbývalo mu podle evangelistova líčení jen pár dnů do poprav – proto je čteme dnes, kdy začíná pašijový týden. Ježíš tak také naznačoval, že on je ten na Otce upamatovávající Syn. Syn, který ví, co ho čeká, a stejně jde... Co kdyby to náhodou dopadlo dobře? Co kdyby lidem přece jen něco došlo? Možná se ptá i nás: Také byste mě vyhnali, zbavili se mě? Také ho odháníme? Také nám není příjemný?

„Kámen, který stavitelé zavrhli, stal se kamenem úhelným.“

Bud' jde o klenák – kámen, který svírá, drží klenbu. Nebo to je kámen, který k sobě spojuje dvě zdi. Také by to mohl být kámen základní. A také kámen, který se stal měřítkem, podle kterého jsou osekávány ty ostatní.

Ježíš tu cituje hebrejskou bibli, ve které je podobná věta na dvou místech.

V žalmu 118,22: *„Kámen, jež zavrhli stavitelé, stal se kamenem úhelným.“*

Je to jen provokativní (nebo protivný) rabín z Nazaretu, nebo je to někdo, s kým se máme poměřovat; kým máme nechat poměřovat to, jak žijeme; někdo, podle jehož slov, příkladu, se máme řídit? Kým si máme nechat otesávat naši pohodlnost, spokojenost, života?

Máme se ho zbavit, protože je jiný než ostatní? Mluví o Bohu jinak, nastavuje s ním jiné (otevřenější) vztahy, nejde ho zavřít do kostela; mluví o Bohu laskavěji a zároveň si nepotrpí na nic formálního, vnějšího... Nebo je to někdo, bez koho by svět vlastně nedával smysl, bez koho bychom se Boha jen báli nebo se báli prázdnoty, tmy, smrti?

A v proroku Izajášovi (28,16) stojí: *„Toto praví Panovník Hospodin: Já to jsem, kdo za základ položil na Sijónu kámen, kámen osvědčený, úhelný a drahý, základ nejpevnější, kdo věří, nemusí spěchat.“* (srv. 2Tm 2,19; 1K 3,11; 1Pt 2,4.6; Ř 10,11)

To, co Ježíš říkal o Bohu, o lidech, vztazích, to je základ, na kterém můžeme stavět, podle čeho se dá žít. A také nám Ježíš vyřídil, že se v životě, ve vztazích, nemocech, problémech s dětmi, dokonce i ve smrti můžeme opřít o Boha; že si nemusíme vystačit sami.

Kdo s Ježíšovým Bohem počítá, ten se nemusí životem ani splašeně hnát, jako by to, co zažije, udělá, zařídí, bylo všechno; ani před Bohem nemusí utíkat, schovávat se ve strachu.

Ježíš je způsob, jakým Bůh zkouší rekonstruovat naše životy, domy, tento svět. Jen ho z našich životů nevyhnat, nevyhodit.

Amen.

PÍSEŇ: EZ 292 *Tak Bůh tento svět miloval*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, děkujeme za tyto bohoslužby, že tu můžeme číst Bibli, být spolu, poslouchat varhany, nějak se přidávat ke zpěvu.

Prosíme, buď v našich životech, připomínej se nám, neopust' nás, když jdeme jinam, než bys nás chtěl mít.

Prosíme za naši vládu a její rozhodování o budoucnosti naší země.

Prosíme za oblasti, sužované totalitním režimem či organizovaným zločinem. Kolik lidí je v koncentračních táborech, ve vězeních pro víru, národnost, politické přesvědčení – ujmi se jich. A ukaž nám, co můžeme dělat my.

Prosíme o tvůj pokoj pro napjaté vztahy mezi velkými státy světa.

Prosíme o dobré počasí pro úrodu, prosíme za země, kde sucho nebo záplavy ohrožují obyvatele.

Společně k tobě voláme slovy, která nás naučil Ježíš: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: Ř 10,11

Kdo v něho věří, nebude zahanben.

POŽEHNÁNÍ: Nu 6,24-26

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.

PÍSEŇ: EZ 262 *Pane Bože, budiž chvála*

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelická pro vnitřní potřebu.

Redakce: Štěpán Hájek, Ivo David, Elen Plzáková

Editor, technický redaktor, obálka: Adéla Rozbořilová

Jazykový redaktor: Jana Plíšková

Objednávky přijímá a rozšiřuje redakce Českého bratra, Jungmannova 9, p. přihr.

466, 111 21 Praha 1, telefon: 224 999 236, e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

facebook.com/ceskybratr

© Českobratrská církev evangelická 2021

